

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

FEDERALNOG ZAVODA ZA PENZIJSKO/MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE

2022.

Broj: 01-02-06-11-1-3018-7/22

Sarajevo, juli 2023.

SADRŽAJ

I.	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	2
II.	REZIME DATIH PREPORUKA.....	5
III.	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	7
IV.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	8
1.	UVOD	8
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	8
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PREDUZETIH MJERA	9
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	10
5.	OBAVLJANJE POSLOVA IZ NADLEŽNOSTI	13
5.1	Prelazak na trezorski način poslovanja	13
5.2	Rješavanje o pravima osiguranika iz penzijsko-invalidskog osiguranja u prvom i drugom stepenu po osnovu domaćih i međunarodnih propisa	15
6.	PLANIRANJE I IZVJEŠTAVANJE	18
6.1	Izrada i donošenje budžeta	18
6.2	Izvještavanje.....	19
7.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	22
7.1	GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA.....	24
7.1.1	Prihodi i primici	24
7.1.1.1	Prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje	24
7.1.1.2	Neporezni prihodi	25
7.1.1.3	Primljeni transferi i donacije	25
7.1.1.4	Primici od prodaje stalnih sredstava	26
7.1.2	Rashodi, izdaci i finansiranje.....	26
7.1.2.1	Plaće i naknade troškova zaposlenih	26
7.1.2.2	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge.....	29
7.1.2.3	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	30
7.1.2.4	Izdaci za nabavku stalnih sredstava.....	34
7.2	BILANS STANJA.....	35
7.2.1	Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe	35
7.2.1.1	Novčana sredstva	35
7.2.1.2	Kratkoročna potraživanja.....	36
7.2.2	Stalna sredstva	37
7.2.2.1	Stalna sredstva	37
7.2.2.2	Dugoročni plasmani	40
7.2.3	Kratkoročne obaveze i razgraničenja	40
7.2.4	Popis sredstava i obaveza	41
8.	VANBILANSNA EVIDENCIJA	42
9.	JAVNE NABAVKE	42
10.	SUDSKI SPOROVI.....	45
11.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	45
V.	PRILOZI	47
1.	GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	47
2.	IZJAVA RUKOVODSTVA	47

I. IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Suzdržano mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Federalnog zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje (u dalnjem tekstu: Federalni zavod)**, koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2022. godine, Račun prihoda i rashoda, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan, te Analizu iskaza – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Ne izražavamo mišljenje o finansijskim izvještajima Federalnog zavoda na 31. 12. 2022. godine. Zbog važnosti pitanja opisanog u odjeljku *Osnova za suzdržano mišljenje*, nismo mogli pribaviti dovoljne i primjerene revizijske dokaze za osiguranje osnove za naše mišljenje o finansijskim izvještajima.

Osnova za suzdržano mišljenje

Kao što je navedeno u Izvještaju:

- Nismo dobili dovoljne i primjerene revizijske dokaze kojima bismo potvrdili razliku aktive i pasive iskazanu u Bilansu stanja u iznosu od 62.899.118 KM, a što je posljedica neprimjenjivanja Okvira finansijskog izvještavanja prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, odnosno Zakona o budžetima u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. Finansijski izvještaji su dostavljeni Finansijsko-informatičkoj agenciji koja je o iskazanoj neravnoteži u Bilansu stanja obavijestila Federalni zavod, uz zahtjev da se izvrši ispravka. Federalni zavod po tom zahtjevu nije postupio, već je dostavljeno obrazloženje zbog čega ispravka nije izvršena (tačka 7. Izvještaja).**

Reviziju finansijskih izvještaja obavili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava.¹ Primjenjeni principi i standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 200 – Principi finansijske revizije i ISSAI 2000–2899 – standardi finansijske revizije. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Federalnog zavoda u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

¹ Odluka o usvajanju i objavi INTOSAI Okvira profesionalnih objava („Sl. novine FBiH“, broj 59/22). INTOSAI Okvir profesionalnih objava (engl. IFPP) čini tri nivoa objava: INTOSAI principi (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Federalnog zavoda odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovio Federalni zavod.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naša odgovornost je obaviti reviziju finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH i primjenjivim INTOSAI Okvirom profesionalnih objava. Međutim, zbog pitanja opisanog u odjeljku *Osnova za suzdržano mišljenje*, nismo mogli pribaviti dovoljne i primjerene revizijske dokaze za osiguranje osnove za mišljenje revizora o tim finansijskim izvještajima.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Federalnog zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje za 2022. godinu** izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Federalnog zavoda za 2022. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. **Rješavanja o pravima osiguranika iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvom i drugom stepenu nisu izvršena u rokovima propisanim Zakonom o upravnom postupku za 32,8% od ukupno uzorkovanih predmeta. Također, predmeti koji su na osnovu presuda nadležnih sudova vraćeni na ponovni postupak Federalnom zavodu nisu rješavani u roku utvrđenom Zakonom o upravnim sporovima (tačka 5.2 Izvještaja);**
2. **Stvorene su obaveze iznad sredstava odobrenih operativnim budžetom Federalnog zavoda za iznos od najmanje 3.882.061 KM, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta u FBiH za 2022. godinu (tačka 6.2 Izvještaja);**
3. **Nije izvršeno usklađivanje iskazanih stanja stalnih sredstava u pomoćnim evidencijama i Glavnoj knjizi Federalnog zavoda za iznos od 12.312.433 KM. To je imalo za posljedicu da su stalna sredstva koja se odnose na vrijednost stambenih objekata u pomoćnim evidencijama manje iskazana za navedeni iznos, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH (tačka 7.2.2.1 Izvještaja).**

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava. Primjenjeni principi i standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 400 – Principi revizije usklađenosti i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Federalnog zavoda u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- **Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja u FBiH regulisano je poslovanje Federalnog zavoda, zbog čega je postojala potreba da se prije prelaska na trezorsko poslovanje izvrši usklađivanje ovog Zakona, Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o trezoru u FBiH. Navedeno je imalo za posljedicu da u Glavnoj knjizi Trezora nije osigurano evidentiranje i praćenje prihoda i rashoda namijenjenih za isplatu penzija i rad Federalnog zavoda, naročito prihoda iz Budžeta FBiH kojim se finansiraju penzije ostvarene po povoljnim uslovima, odnosno Glavna knjiga ne sadrži informacije o izvorima i utrošku sredstava u skladu s važećim zakonskim propisima (tačka 5.1 Izvještaja);**
- **Pravilnikom o radu Federalnog zavoda utvrđeno je puno radno vrijeme u trajanju od 37,5 sati sedmično. S obzirom na to da je revizijom utvrđeno neizvršavanje poslova iz nadležnosti, odnosno dodijeljenih radnih obaveza i zadataka u zakonski utvrđenim rokovima, smatramo neprimjerenim trajanje radnog vremena kraće od 40 sati sedmično (tačka 7.1.2.1 Izvještaja);**
- **Federalni zavod ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora iskazanih u poslovnim knjigama na 31. 12. 2022. godine u iznosu od 6.631.564 KM sadašnje vrijednosti (tačka 7.2.2.1 Izvještaja);**
- **Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke preduslove. Budžetski korisnici, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosi je 17,4% (tačka 7.2.2.1 Izvještaja).**

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s navedenim pitanjima.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Federalnog zavoda odgovorno je da osigura da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine obezbijedilo namjensko, svrshodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. **Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajnu neusklađenost kada ona postoji.** Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Federalnog zavoda, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 20. 7. 2023. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić, s. r.

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić, s. r.

II. REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/TAČKA
1.	Ažurirati Plan integriteta i izvršiti nadzor nad provođenjem mjera i preporuka koje su predviđene Akcionim planom.	4
2.*	Poduzeti aktivnosti prema Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i Federalnom ministarstvu finansija kako bi se izvršilo usklađivanje zakonske regulative kojom će se jasno odrediti status Federalnog zavoda, u dijelu obavljanja finansijskog poslovanja preko Budžeta FBiH.	5.1
3.*	U saradnji s Federalnim ministarstvom finansija osigurati evidentiranje prihoda u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda u dijelu iskazivanja budžetskih sredstava za finansiranje obaveza po osnovu prava utvrđenih članom 129. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.	5.1
4.*	Rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvom i drugom stepenu vršiti u rokovima propisanim Zakonom o upravnom postupku.	5.2
5.*	Rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u ponovnom postupku, na osnovu presuda suda, vršiti u utvrđenom roku, u skladu sa Zakonom o upravnim sporovima.	5.2
6.	Obaveze stvarati do visine sredstava utvrđenih odobrenim operativnim budžetom u skladu sa odredbama Zakona o izvršavanju budžeta u FBiH i Zakona o budžetima u FBiH.	6.2
7.*	Bilans stanja, kao dio Godišnjih finansijskih izvještaja, sačinjavati i dostavljati nadležnim organima u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.	7
8.	Primjenjivati odredbe Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH, u dijelu koji se odnosi na iskazivanje planskih vrijednosti kod budžetskog izvještavanja.	7
9.*	Pravilnikom o radu utvrditi puno radno vrijeme u trajanju od 40 sati sedmično s ciljem pravovremenog obavljanja dodijeljenih radnih obaveza i zadataka.	7.1.2.1
10.*	Uspostaviti evidencije o radnom vremenu u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.	7.1.2.1
11.*	Zahtjeve za isplate troškova sahrane rješavati i isplaćivati u rokovima utvrđenim Pravilnikom o naknadi troškova sahrane u slučaju smrti korisnika penzije.	7.1.2.3

12.*	Osigurati validnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora iskazanih u poslovnim knjigama Federalnog zavoda.	7.2.2.1
13.	Usaglasiti iskazano stanje stalnih sredstava u Glavnoj knjizi i pomoćnoj knjizi u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i podzakonskim aktima.	7.2.2.1
14.	Izvršiti revalorizaciju stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu s članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, članom 66. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i tačkom 25. Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i Trezor.	7.2.2.1
15.	Popisom obuhvatiti i stanje novčanih sredstava iskazanih na transakcijskom računu za prodaju stanova u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o popisu imovine, potraživanja, zaliha i obaveza Federalnog zavoda.	7.2.4
16.	Dio tenderske dokumentacije koji se odnosi na tehničke i profesionalne sposobnosti sačinjavati u skladu sa Uputstvom za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda.	9
17.	Nabavke usluga čišćenja poslovnih prostorija provoditi uz dosljedno poštovanje principa i odredbi Zakona o javnim nabavkama, s ciljem izbjegavanja dijeljenja postupaka i primjene odgovarajućeg postupka.	9
18.	Postupke javnih nabavki bankarskih usluga pokretati pravovremeno, kako bi se realizacija ugovora vršila u tekućoj fiskalnoj godini, a preuzimanje obaveza na teret budžeta vršilo u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH.	9

* nerealizovane preporuke iz prethodnog perioda (devet)

III. KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetima u FBiH;
 - Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;
- Zakon o izvršavanju Budžeta FBiH za 2022. godinu;
- Budžet FBiH za 2022. godinu;
- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju;
- Zakon o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja u FBiH;
- Zakon o prijevremenom povoljnijem penzionisanju boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata;
- Zakon o trezoru u FBiH;
- Zakon o upravnom postupku;
- Zakon o upravnim sporovima;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o radu;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Statut Federalnog zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje;
- kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Federalni zavod je javna ustanova, formirana Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH² od 2001. godine, reorganizacijom zatečenih nosilaca osiguranja: Društvenog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Bosne i Hercegovine (DF PIO BiH) i Zavoda mirovinskog i invalidskog osiguranja Mostar (Zavod MIO – Mostar). Osnovna djelatnost Federalnog zavoda utvrđena je Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju,³ Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH i Statutom Federalnog zavoda, a odnosi se na: osiguranje zakonitosti u ostvarivanju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, odlučivanje u prvom i drugom stepenu upravnog postupka u ostvarivanju prava i obaveza iz penzijskog i invalidskog osiguranja, osiguranje provođenja penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, vođenje odgovarajuće evidencije o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, vođenje informacionog sistema koji osigurava obavljanje djelatnosti Federalnog zavoda, isplata penzija, prikupljanje sredstava za penzijsko i invalidsko osiguranje iz drugih izvora, te donošenje općih akata za provođenje penzijskog i invalidskog osiguranja. Od 1. 1. 2020. godine, Federalni zavod je budžetski korisnik, čije poslovanje se obavlja putem trezora FBiH.

U okviru Federalnog zavoda, radi obavljanja poslova iz nadležnosti, organizovane su Središnja i deset kantonalnih administrativnih službi. Unutrašnjom organizacijom Središnje administrativne službe i kantonalnih administrativnih službi raspoređenih u gotovo svim većim gradovima u FBiH (Bihać, Orašje, Tuzla, Zenica, Goražde, Sarajevo, Travnik, Mostar, Ljubuški i Livno) osigurava se efikasno obavljanje poslova, racionalna organizacija rada i uspješno rukovođenje Federalnim zavodom, grupisanje poslova prema njihовоj međusobnoj povezanosti, srodnosti, vrsti i obimu, kao i ostvarivanje pune saradnje s drugim organima.

Unutrašnja organizacija utvrđena je Odlukom o unutrašnjoj organizaciji Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje, koju je 20. 12. 2019. godine donio Upravni odbor, a primjenjuje se od 1. 1. 2020. godine, i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji na koji je Upravni odbor dao saglasnost u skladu sa Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta iz 2019. godine sistematizovano je 908 radnih mjesta, a 31. 12. 2022. godine u Federalnom zavodu je bilo 774 zaposlenih, od čega je 13 na određeno radno vrijeme (pripravnici). Budžetom za 2022. godinu planirani broj zaposlenih je 902.

Sjedište Federalnog zavoda je u Mostaru, u Ulici Dubrovačka bb.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Federalnog zavoda za 2022. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, s prekidima u periodu od novembra 2022. do marta 2023. godine.

² „Sl. novine FBiH“, br. 49/00, 32/01, 18/05

³ „Sl. novine FBiH“, br. 13/18, 90/21, 19/22

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PREDUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH izvršio je finansijsku reviziju Federalnog zavoda za 2021. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao suzdržano mišljenje o finansijskim izveštajima i mišljenje s rezervom o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvještaju su date preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka.

Federalni zavod je postupio u skladu s članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestio o preduzetim radnjama s ciljem prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izveštaju. Revizijom je konstatovano da su preduzete odgovarajuće mjere, u skladu s planiranim aktivnostima.

Uvidom u preduzete aktivnosti i analizom realizacije datih preporuka utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke	
1.	Federalni zavod 14. 11. 2022. godine donio je Uputu o postupku zasnivanja radnog odnosa i zaključivanja ugovora o radu na određeno radno vrijeme, kojom se zapošljavanje radnika na određeno radno vrijeme izjednačava sa zapošljavanjem radnika na neodređeno radno vrijeme i vrši se prema odredbama Pravilnika o radu, odnosno provođenjem javnog oglašavanja.
2.	Finansijske transakcije (uplate i isplate) vrše se preko Jedinstvenog računa Trezora, u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH.
3.	Knjigovodstveno evidentiranje izdataka za penzije po vrsti ostvarenih prava korisnika osigurano je na način da se svaka vrsta prava posebno planira i realizuje, te se može prepoznati u okviru transfera pojedincima- isplata penzija .
Djelimično realizovane preporuke	
1.	Preduzete su aktivnosti prema Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i Federalnom ministarstvu finansija kako bi se izvršilo usklađivanje zakonske regulative kojom će se jasno odrediti status Federalnog zavoda, u dijelu obavljanja finansijskog poslovanja preko Budžeta FBiH. Međutim, usklađivanje zakona iz njihove nadležnosti nije izvršeno.
2.	Za pet poslovnih prostora tokom 2022. godine osigurana je dokumentacija o pravu vlasništva, međutim za dio poslovnih prostora iskazanih u poslovnim knjigama Federalni zavod ne posjeduje valjanu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora.
Nerealizovane preporuke	
1.	Pravilnikom o radu utvrditi puno radno vrijeme u trajanju od 40 sati sedmično s ciljem pravovremenog obavljanja dodijeljenih radnih obaveza i zadataka.
2.	U saradnji s Federalnim ministarstvom finansija osigurati evidentiranje prihoda u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda u dijelu iskazivanja budžetskih sredstava za finansiranje obaveza po osnovu prava utvrđenih članom 129. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.
3.	Rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvom i drugom stepenu vršiti u rokovima propisanim Zakonom o upravnom postupku.

4.	Rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u ponovnom postupku, na osnovu presuda suda, vršiti u utvrđenom roku, u skladu sa Zakonom o upravnim sporovima.
5.	Bilans stanja, kao dio Godišnjih finansijskih izvještaja, sačinjavati i dostavljati nadležnim organima u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.
6.	Evidencije o radnom vremenu voditi u skladu s odredbama Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.
7.	Zahtjeve za isplate troškova sahrane rješavati i isplaćivati u rokovima utvrđenim Pravilnikom o naknadi troškova sahrane u slučaju smrti korisnika penzije.

Preporuke za koje nije izvršena ocjena postupanja

1.	Ugovore o radu na određeno radno vrijeme sa istim radnicima zaključivati pod uslovima i na način propisan Pravilnikom o radu. Ocjenu postupanja po datoj preporuci nismo vršili, jer je Uputa o postupku zasnivanja radnog odnosa i zaključivanja ugovora o radu na određeno radno vrijeme donesena 14. 11. 2022. godine i do okončanja revizije u Federalnom zavodu nije bilo zapošljavanja na određeno radno vrijeme, a samim tim ni zaključivanja ugovora o radu po tom osnovu.
----	--

Nakon izvršene revizije za 2022. godinu dato je ukupno 18 preporuka, od čega je devet novih i devet preporuka koje su već date u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2021. godinu (sedam nerealizovanih i dvije djelimično realizovane).

Postupanje po Pismu menadžmentu

U toku obavljenе prethodne revizije konstatovali smo da postoje određene slabosti sistema internih kontrola, koje mogu uticati na finansijske izvještaje i pravilnost poslovanja. Putem pisma menadžmentu koje je dostavljeno nakon obavljenе prethodne revizije obavijestili smo o slabostima i dali odgovarajuće preporuke, kako bi se preduzele aktivnosti s ciljem njihovog otklanjanja prije sačinjavanja godišnjih finansijskih izvještaja za 2022. godinu, i kako se one ne bi ponovile u izvještaju o finansijskoj reviziji za 2022. godinu.

U pismu menadžmentu date su četiri preporuke, od kojih je jedna implementirana do dana sačinjavanja izvještaja o finansijskoj reviziji, a za tri preporuke nisu preduzete aktivnosti.

Implementacijom dijela preporuka datih u pismu menadžmentu Uprava je pokazala spremnost za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i uspostavljanje sistema internih kontrola.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Federalni zavod u poslovanju upravlja javnim sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcionišu u skladu s važećom regulativom.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Finansijsko upravljanje i kontrola je sveobuhvatan sistem internih kontrola koji uspostavljuju i za koji su odgovorni rukovodioci korisnika javnih sredstava, a kojim se upravljujući rizicima osigurava razumno uvjerenje da će se u ostvarivanju ciljeva budžetska i druga sredstva koristiti pravilno, ekonomično, efikasno i efektivno. Sistem internih kontrola uspostavlja se donošenjem internih propisa i akata, u skladu s važećom regulativom.

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH⁴ i Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH⁵ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola na osnovu COSO modela.

Menadžment Federalnog zavoda odgovoran je za uspostavljanje funkcionalnog sistema interne kontrole u skladu sa propisima koji regulišu tu oblast, te za uspostavljanje, razvoj i implementaciju odgovarajućeg ekonomičnog, efikasnog i efektivnog finansijskog upravljanja i kontrole. Faktor koji najviše utiče na funkcionalnost je povoljno kontrolno okruženje koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja i poštivanje postojećih zakonskih propisa.

Izvršili smo analizu uspostavljenog sistema internih kontrola kao modela, koji se definiše kao proces koji provodi menadžment, dizajniran kako bi osigurao prihvatljivu garanciju za ostvarivanje ciljeva u djelotvornosti i učinkovitosti poslovanja, pouzdanosti finansijskog izvještavanja i usklađenosti poslovanja sa važećim zakonima i propisima.

S tim u vezi, Upravni odbor Federalnog zavoda donio je Odluku o unutrašnjoj organizaciji i Pravilnik o sistematizaciji radnih mesta Federalnog zavoda s koeficijentima složenosti radnih mesta, koji su u primjeni od 1. 1. 2020. godine i kojom je uređena unutrašnja organizacija Središnje i kantonalnih administrativnih službi. Pravilnikom o sistematizaciji radnih mesta sistematizovana su radna mjesta sa opisom poslova i koeficijentima složenosti u odjeljenjima i odsjecima u okviru administrativnih službi, uslovi za obavljanje poslova po radnim mjestima, potreban broj izvršilaca i odgovornost zaposlenih za obavljanje poslova radnog mesta na koje je zaposlenik raspoređen.

Federalni zavod usvojio je značajan broj internih akata i procedura s ciljem uspostavljanja kontrolnih aktivnosti kao jedne od komponenti sistema internih kontrola. Tokom 2022. godine usvojene su Izmjene Pravilnika o naknadi troškova sahrane u slučaju smrti korisnika penzije (februar i april 2022. godine). Vlada FBiH na izmjene i dopune ovog Pravilnika dala je saglasnost 12. 5. 2022. godine. Upravni odbor usvojio je Pravilnik o postupku i potrebnoj dokumentaciji za ostvarivanje prava na isplatu razlike od zbirnog iznosa srazmjernih penzija do iznosa najniže penzije iz člana 81. Zakona o PIO, Pravilnik o popisu imovine, potraživanja, zaliha i obaveza, Pravilnik o materijalnom poslovanju i Proceduru za stvaranje obaveza u Federalnom zavodu. Shodno tome, konstatovano je da su kontrolne aktivnosti uspostavljene na zadovoljavajućem nivou.

Strategiju upravljanja rizicima Upravni odbor je usvojio u januaru 2022. godine, a Registar rizika i mapu poslovnih procesa direktor je odobrio 24. 5. 2022. godine. Ažuriranje Registra rizika izvršeno je u aprilu 2023. godine unosom podataka u aplikaciju PIFC.

Kod informacija i komunikacija utvrđena je potreba za unapređenjem sistema, boljom informisanosti o nepravilnostima, te uspostava veće sigurnosti IT sistema.

Godišnji izvještaj o funkcioniranju sistema finansijskog upravljanja i kontrole dostavljen je 21. 2. 2023. godine Centralnoj harmonizacijskoj jedinici Federalnog ministarstva finansija, u skladu sa članom 10. Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

Izjava o fiskalnoj odgovornosti sačinjena je i dostavljena Federalnom ministarstvu finansija u skladu s članom 2. i 6. Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Organi Federalnog zavoda

Organ upravljanja je Upravni odbor, rukovođenja direktor, a organ kontrole poslovanja Federalnog zavoda je Nadzorni odbor.

Rješenjem Vlade FBiH od 22. 12. 2020. godine imenovan je Upravni odbor na period od četiri godine, a čine ga: predsjednik Eugen Ćubela, članovi Derviš Delić, Sabahudin Ibrahimagić, Danijel Mucić, Edis Ramović, Slavko Vukić, Kasim Mulalić, Redžo Mehić i članica Merima Hajdarević.

⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 38/16

⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 6/17

Rješenjem o izmjenama rješenja o imenovanju članova Upravnog odbora Federalnog zavoda u 2021. godini razriješen je Kasim Mulalić, a Rješenjem o dopuni rješenja za člana Upravnog odbora imenovan je Mehmed Ramović.

Nadzorni odbor imenovan je Rješenjem Vlade FBiH od 8. 4. 2021. godine na period od dvije godine, u sastavu: predsjedavajući Samir Bećirović, član Izmir Hadžiavdić i članica Anita Paurić. Rješenjem o razrješenju i privremenom imenovanju predsjedavajućeg Nadzornog odbora iz 2021. godine Vlada FBiH ranije imenovanog predsjedavajućeg razriješila je dužnosti, a Rješenjem od 9. 12. 2021. godine za predsjedavajućeg Nadzornog odbora imenovan je Mario Nenadić.

Federalnim zavodom rukovodio je direktor Zijad Krnjić, imenovan 31. 7. 2019. godine do 4. 7. 2023. godine, kada je razriješen dužnosti. Rješenjem o privremenom imenovanju direktora Federalnog zavoda koje je 4. 7. 2023. godine donijela Vlada FBiH privremeno je imenovan direktor Halil Subašić, a najduže do tri mjeseca. Rješenjem Vlade FBiH od 20. 10. 2020. godine imenovan je zamjenik direktora Veselko Čerkez na mandatni period od četiri godine.

Interna revizija

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i Odlukom o unutrašnjoj organizaciji Federalnog zavoda u Središnjoj administrativnoj službi organizovan je Ured internog revizora. Statutom (član 23.) je, između ostalog, definisano da se interna revizija obavlja u posebnoj organizacionoj jedinici, koja je odgovorna Nadzornom odboru. Rukovodilac interne revizije 28. 12. 2021. godine donio je Strateški plan za period 2022.-2024. godine i Plan rada interne revizije za 2022. godinu koje je Nadzorni odbor usvojio zaključcima od 30. 3. 2022. godine. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Uredu interne revizije sistematizovano je i popunjeno 10 radnih mjesta (glavi revizor, šest internih revizora, stručni saradnik za poslove interne revizije, referent za administrativno-tehničke poslove i vozač).

Godišnji izvještaj o radu Ureda interne revizije dostavljen je Centralnoj harmonizacijskoj jedinici 28. 2. 2023. godine, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH. Nadzorni odbor usvojio ga je Zaključkom od 27. 1. 2022. godine.

Tokom 2022. godine obavljeno je 29 revizija, a Godišnjim planom planirano je 28 revizija. Pored planiranih revizija izvršena je i jedna vanredna revizija „Poslovi isplate zaostalih penzija i naknada u Federalnom zavodu“. Interni revizori su nadgledali, pratili i identifikovali nepravilnosti i predlagali mјere za njihovo otklanjanje.

Nakon obavljenih revizija, u revizorskim izvještajima u 2022. godini dato je ukupno 78 preporuka. Prilikom svake revizije i izrade nalaza i mišljenja daje se osvrt na izvršenje prethodno datih preporuka i unosi se u tekst nalaza izvještaja. Međutim, nije prezentovano da li je vršena ocjena postupanja po datim preporukama, odnosno način na koji se provode aktivnosti vezane za postupanje.

Prevencija korupcije

Federalni zavod donio je Plan integriteta na osnovu Smjernica za izradu i provođenje plana integriteta i Metodologije izrade plana integriteta, koje je donijela Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije. Odlukom o usvajanju i provođenju plana integriteta imenovana je osoba zadužena za nadzor nad njegovim provođenjem i jednom godišnje obavezna je podnijeti direktoru izvještaj o provođenju Plana integriteta. Izvještaj o provođenju mјera i aktivnosti predviđenih Planom integriteta za 2022. godinu sačinjen je i dostavljen direktoru.

Zaključkom od 11. 11. 2021. godine Vlade FBiH usvojila je Akcioni plan za period od 2021. godine do donošenja nove Strategije za borbu protiv korupcije. Realizacija najvećeg dijela predviđenih mјera utvrđena je u roku od šest mjeseci do godinu dana, a za neke da se kontinuirano provode. **Federalni zavod je u aprilu 2023. godine donio Nacrt plana integriteta, čije usvajanje je u toku. Međutim, do okončanja revizije nije izvršen nadzor nad provođenjem mјera i preporuka koje su predviđene Akcionim planom.**

Preporuka:

- *ažurirati Plan integriteta i izvršiti nadzor nad provođenjem mjera i preporuka koje su predviđene Akcionim planom.*

5. OBAVLJANJE POSLOVA IZ NADLEŽNOSTI

5.1 Prelazak na trezorski način poslovanja

Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju (član 130.) regulisano je da se:

- finansijsko poslovanje nosioca osiguranja obavlja preko računa Budžeta FBiH;
- sredstva za obavljanje djelatnosti nosioca osiguranja osiguravaju se prema odredbama ovog Zakona i drugih zakona;
- prihodi i sredstva za finansiranje rashoda iz člana 125. ovog Zakona i njihov raspored utvrđuju se finansijskim planom nosioca osiguranja **koji je dio budžeta Federacije BiH**;
- ukoliko prihodi nosioca osiguranja ne pokrivaju rashode za isplatu penzija, u tekućem mjesecu, potrebna razlika sredstava namirit će se iz budžeta FBiH, odnosno drugih izvora koje obezbijedi FBiH;
- višak sredstava od doprinosa i drugih izvora je prihod budžeta FBiH.

Interresorna Radna grupa koju je 2019. godine imenovala Vlada FBiH imala je zadatak da utvrdi i putem Federalnog ministarstva rada i socijalne politike Vladi FBiH predloži neophodne aktivnosti za provođenje člana 130. Zakona o PIO. U Informaciji dostavljenoj Vladi FBiH konstatovano je da je, između ostalog, potrebno rješavanje kolizije trenutno važećih propisa koji regulišu ovu oblast, te izmjene Zakona o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja u FBiH, kako bi se Federalnom zavodu omogućilo poslovanje preko Jedinstvenog računa trezora (u dalnjem tekstu: JRT). Od 2020. godinu, Federalni zavod svoje finansijsko poslovanje obavlja u okviru JRT-a FBiH. Zakonom o trezoru u FBiH propisano da JRT posluje isključivo u domaćoj valuti (konvertibilna marka) i da transakcije u stranoj valuti nije moguće realizovati, odnosno isplate penzija korisnicima sa prebivalištem u inostranstvu nije moguće vršiti preko JRT-a, jer je za međunarodni platni promet potrebno imati račun u stranoj valuti. Zbog navedenog je transakcijski račun Federalnog zavoda u domaćoj valuti otvoren kod UniCredit banke d.d. Mostar ostao aktivan. Na ovaj račun sa JRT-a izvršava se prenos sredstava neophodnih za isplatu ino penzija (na osnovu naloga Federalnog zavoda), nakon čega se sredstva konvertuju na deset deviznih računa otvorenih kod UniCredit banke d.d. Mostar sa kojih se vrši isplata na račune korisnika penzija.

Sredstva u iznosu od 1.089.215 KM sa namjenskog privatizacijskog računa kod UniCredit banke prenesena su na JRT u januaru 2022. godine, nakon čega je račun zatvoren u skladu sa instrukcijom Federalnog ministarstva finansija. Osim toga, Federalni zavod ima privremeno aktivan stambeni račun otvoren u Intesa Sanpaolo banchi, sa kojeg se prema instrukciji Federalnog ministarstva finansija akumulirana sredstva prenose na JRT.

- **Usaglašavanje važeće zakonske regulative**

Obavljanje poslova Federalnog zavoda regulisano je Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja u FBiH, zbog čega je postojala potreba da se prije prelaska na trezorsko poslovanje izvrši usklađivanje propisa, kako bi se jasno utvrdio status Federalnog zavoda, odnosno izvršilo usklađivanje Zakona o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja u FBiH, Zakona o PIO, Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o trezoru u FBiH. Usklađivanjem navedenih zakona regulisalo bi se evidentiranje prihoda i rashoda namijenjenih za isplatu penzija i rad Federalnog zavoda, praćenje svih prihoda i rashoda, kao i izvještavanje.

Obavljanjem finansijskog poslovanja Federalnog zavoda preko Budžeta FBiH nije osigurano evidentiranje i praćenje prihoda i rashoda namijenjenih za isplatu penzija i rad Federalnog zavoda, naročito prihoda iz Budžeta FBiH kojim se finansiraju penzije ostvarene po povoljnim uslovima u skladu sa važećim zakonskim propisima. Shodno tome, ne možemo potvrditi da su blagovremeno poduzete aktivnosti s ciljem osiguranja tehničkih uslova za prelazak Federalnog zavoda na trezorsko poslovanje u skladu sa stavom (2) člana 150. Zakona o PIO.

Federalno ministarstvo finansija je izvršilo izmjenu Zakona o budžetima u FBiH i u 2020. godini izmjenu Zakona o trezoru u FBiH, na način da je penzijski i invalidski fond brisan iz dijela u kojem se definišu vanbudžetski fondovi. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je u februaru 2020. godine sačinilo i dostavilo Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju na mišljenje Federalnom ministarstvu finansija, koje je u očitovanju sugerisalo predlagajući da razmotri mogućnost izmjena i dopuna članova 124., 129. i 130. važećeg Zakona o PIO, kao i Zakona o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH, kako bi se Zakon uskladio s ostalim zakonima, odnosno statusom Zavoda kao budžetskog korisnika. Federalni zavod je 28. 6. 2022. godine uputio službeni dopis Federalnom ministarstvu finansija kojim se traži da se preispita način funkcionisanja trezorskog poslovanja u skladu sa važećim propisima. Federalno ministarstvo finansija 5. 8. 2022. godine dostavilo je Odgovor u kojem je, između ostalog, dalo prijedlog za izmjene članova 124., 125., 129. i 130. Zakona o PIO, kako bi se poslovanje Federalnog zavoda uskladilo sa propisima kojima je uređen rad budžetskih korisnika. Do okončanja revizije nije prezentovano da su izvršene izmjene zakonskih propisa u ovom dijelu.

- **Evidentiranje prihoda u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda**

Federalni zavod je, nakon prelaska na trezorski način poslovanja, Vladi FBiH putem Federalnog ministarstva rada i socijalne politike uputio Informaciju o provedbi člana 130. Zakona o PIO, u kojoj je navedeno da nije uspostavljena potpuna evidencija prihoda i rashoda propisanih Zakonom o PIO. Vlada FBiH je Zaključkom od 10. 9. 2020. godine usvojila informaciju Federalnog zavoda. Istim Zaključkom je zaduženo Federalno ministarstvo finansija i Federalni zavod da izvrše evidentiranje prihoda i rashoda namijenjenih za isplatu penzija i rad nosioca osiguranja u skladu sa važećim propisima, kao i da u najkraćem mogućem roku provedu tehnička rješenja koja će omogućiti da Federalni zavod ima potpunu kontrolu nad prihodima i rashodima koji se evidentiraju preko JRT-a.

Pravilnikom o načinu uplate, pripadnosti i raspodjeli javnih prihoda u FBiH, odnosno Izmjenama i dopunama ovog Pravilnika⁶ koje su na snazi od 1. 1. 2021. godine omogućeno je iskazivanje prihoda od doprinosu u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda.

Prelaskom poslovanja u okviru JRT-a FBiH Federalni zavod nije bio u mogućnosti da u potpunosti prati prihode i rashode, kako je određeno Zaključkom Vlade FBiH iz 2020. godine. Navedeno se odnosi na isplatu povoljnih penzija, koje su regulisane posebnim zakonskim propisima i za koje su se ranije sredstva iz Budžeta FBiH doznačavala na račun Federalnog zavoda. Prelaskom na trezorsko poslovanje sredstva za isplatu penzija i rad Federalnog zavoda u cijelokupnom iznosu odobrena su iz Budžeta FBiH, jer se doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje uplaćuju na depozitni račun JRT. Sredstva za prava utvrđena članom 129. Zakona o PIO osiguravaju se iz Budžeta FBiH, a ne iz sredstava doprinosu za penzijsko i invalidsko osiguranje. **Naime, prelaskom Federalnog zavoda na trezorsko poslovanje nije moguće prepoznati sredstava iz kojih su isplaćene penzije, odnosno nije vidljivo koliko je redovnih penzija isplaćeno iz sredstava doprinosu, a koliko je penzija ostvarenih po povoljnim uslovima isplaćeno iz sredstava Budžeta FBiH (povoljne penzije se isplaćuju u zbirnom iznosu korisnicima penzija).** Napominjemo da je članom 130. tačka (4) utvrđeno da „Ukoliko prihodi nosioca osiguranja ne pokrivaju rashode za isplatu penzija, u tekućem mjesecu, potrebna razlika sredstava namirit će se iz Budžeta FBiH, odnosno drugih izvora koje obezbijedi FBiH“. Ovakvim načinom evidentiranja prihoda i rashoda nije moguće ispoštovati odredbe ovoga člana Zakona.

⁶, „Sl. novine FBiH“, br. 54/20, 88/20

U Odgovoru na dopis od 5. 8. 2022. godine Federalno ministarstvo finansija obrazložilo je odredbe koje se odnose na evidentiranje prihoda (modificirano načelo priznavanja prihoda i njihova uplata na JRT FBiH), izmjene Zakona o doprinosima („doprinosi su prihodi nosioca osiguranja“- izmjenama brisano), kao i da je Zakonom o izvršavanju Budžeta (član 3.) propisano da su doprinosi prihod Budžeta FBiH. Također, više puta se postavljalo pitanje evidentiranja transfera za finansiranje povoljnih prava koji su se prije prelaska na trezorsko poslovanje mjesecno doznačavali na račun Federalnog zavoda. Prelaskom Federalnog zavoda na trezorsko poslovanje isplata penzija (redovnih i povoljnih) vrši se iz sredstava Budžeta FBiH. Planiranjem sredstava za isplatu penzija u Budžetu FBiH prestala je potreba diverzificiranja izvora sredstava koja se osiguravaju za isplatu penzija utvrđenih članom 129. Zakona o PIO, zbog čega je neophodno je da se član 129. Zakona o PIO, kao i Zakon o prijevremenom povoljnijem penzionisanju usklade sa trezorskim načinom poslovanja Federalnog zavoda.

U Glavnoj knjizi Federalnog zavoda nije osigurana potpuna evidencija prihoda i rashoda koji su propisani članovima 124, 125, 129. i 130. Zakona o PIO. Finansijsko poslovanje Federalnog zavoda uspostavljeno na ovakav način ne daje informacije o izvorima i utrošku sredstava. Prelaskom Federalnog zavoda na trezorsko poslovanje nije moguće utvrditi iznos budžetskih sredstava utrošenih za finansiranje obaveza po osnovu prava utvrđenih članom 129. Zakona o PIO (penzije ostvarene po povoljnim uslovima), niti je poznato koliko je sredstava za redovne penzije isplaćeno iz doprinosa za PIO. Iz svega navedenog proizlazi da nisu blagovremeno osigurani svi uslovi za poslovanje Federalnog zavoda u skladu sa Zakonom o PIO.

Preporuke:

- *poduzeti aktivnosti prema Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i Federalnom ministarstvu finansija kako bi se izvršilo usklađivanje zakonske regulative kojom će se jasno odrediti status Federalnog zavoda, u dijelu obavljanja finansijskog poslovanja preko Budžeta FBiH;*
- *u saradnji s Federalnim ministarstvom finansija osigurati evidentiranje prihoda u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda u dijelu iskazivanja budžetskih sredstava za finansiranje obaveza po osnovu prava utvrđenih članom 129. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.*

5.2 Rješavanje o pravima osiguranika iz penzijsko-invalidskog osiguranja u prvom i drugom stepenu po osnovu domaćih i međunarodnih propisa

Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja, Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju i Statutom, Federalnom zavodu u nadležnost, između ostalog, dato je osiguranje zakonitosti u rješavanju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, odlučivanje u prvom i drugom stepenu upravnog postupka u ostvarivanju prava i obaveza iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

- Rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja, osim navedenih zakona, podrazumijeva i primjenu niza pratećih zakona i propisa, kao što su: Zakon o policijskim službenicima u FBiH,⁷ Zakon o službi u oružanim snagama BiH,⁸ Zakon o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica,⁹ Zakon o službi u vojsci FBiH,¹⁰ Zakon o pravima boraca i članova njihovih porodica,¹¹ Zakon o prijevremenom povoljnijem penzionisanju boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata,¹² Zakon o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica,¹³ Zakon o upravnom postupku,¹⁴ Zakon o upravnim sporovima¹⁵ i drugim pravnim aktima kojima se reguliše ova oblast.

⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 27/05, 70/08, 44/11, 13/18

⁸ „Sl. glasnik BiH“, br. 88/05, 53/07, 59/09, 74/10, 42/12, 41/16

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 61/06, 27/08, 32/08, 54/19, 29/22

¹⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 34/04, 2/06

¹¹ „Sl. novine FBiH“, br. 33/04, 70/07, 9/10, 90/17, 29/22

¹² „Sl. novine FBiH“, br. 41/13, 45/14, 90/17, 13/18, 29/22

¹³ „Sl. novine FBiH“, br. 70/05, 61/06, 9/10, 90/17

¹⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 2/98, 48/99

¹⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 11/05

- Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja su pravo na: starosnu i invalidsku penziju, prava osiguranika sa promijenjenom radnom sposobnošću, prava po osnovu fizičke onesposobljenosti i na porodičnu penziju. Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju propisano je da se starosna penzija određuje tako što se lični bodovi osiguranika množe sa vrijednošću općeg boda na dan ostvarivanja prava, a lični bodovi na osnovu staža osiguranja dobiju se množenjem ličnog koeficijenta osiguranika i njegovog staža osiguranja. Za određivanje ličnih bodova osiguranika, penzijski staž može iznositi i više od 40 godina, a iskazuje se brojčano i utvrđuje se tako što se svaka godina računa kao 1, svaki mjesec kao 0,83333, a svaki dan kao 0,002777. Stupanjem na snagu Zakona o izmjenama Zakona o PIO¹⁶ koji je u primjeni od novembra 2021. godine izmijenjene su odredbe članova 44., 144. i 145. Zakona o PIO. Najznačajnije izmjene odnose se na član 44. stav (5) Zakona o PIO, jer se lični bodovi licima koja su u staž uračunali učešće u odbrani BiH računaju: godina kao 1, svaki mjesec kao 0,83333, a svaki dan kao 0,002777 (prije izmjena godina se računala kao 0,50, mjesec 0,41666 i dan 0,001388). Lični koeficijent utvrđuje se tako što se zbir godišnjih koeficijenata podijeli sa periodom za koji su obračunati koeficijenti, a godišnji lični koeficijent utvrđuje se tako što se ukupan iznos plaća, odnosno osnovica osiguranja osiguranika počev od 1. 1. 1970. godine (izuzimajući godinu ostvarenja prava i period 1992.-1995. godine) za svaku kalendarsku godinu podijeli sa prosječnom godišnjom plaćom u SR BiH, odnosno u FBiH za istu kalendarsku godinu. Vrijednost općeg boda za godinu u kojoj se ostvaruje pravo utvrđuje se odlukom Vlade FBiH, a za 2022. godinu utvrđen je Odlukom od 14. 4. 2022. godine u iznosu od 16,35 KM (usklađivanje vrijednosti općeg boda iz 2021. godine od 15,61 KM, koji je povećan za 4,8%).

U postupku ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja obezbijeđena je dvostepenost rješavanja kod Federalnog zavoda, kao i sudska zaštita prava, a u postupku rješavanja o pravima primjenjuje se Zakon o upravnom postupku, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

- **Rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvom stepenu** provodi se u kantonalnim administrativnim službama. Osoba koja ostvaruje pravo iz penzijskog i invalidskog osiguranja podnosi zahtjev sa potrebnom dokumentacijom. Kantonalna služba nakon provjere svih podataka donosi rješenje ili privremeno rješenje dok ne budu osigurani neophodni podaci za donošenje rješenja (podatak o godišnjoj prosječnoj plaći za prethodnu godinu i drugo). Rok za donošenje rješenja nakon podnesenog zahtijeva utvrđen je članom 216. Zakona o upravnom postupku. Navedenim članom Zakona o upravnom postupku definisano je da kada se postupak pokreće na osnovu zahtjeva stranke, odnosno po službenoj dužnosti, ako je to u interesu stranke, nadležni organ dužan je donijeti rješenje i dostaviti ga stranci najkasnije u roku od 60 dana, ako posebnim propisom nije određen kraći rok.

Prema prezentovanim podacima iz dvije baze podataka: ERC ZIPO baze Sarajevo i Informacionog sistema Mostar, utvrđeno je da je u 2022. godini 14.096 korisnika prvi put uvedeno u pravo iz penzijskog i invalidskog osiguranja, kojima su izdata rješenja u prvom stepenu.

Pregledom predmeta uzetih u uzorak iz dvije baze podataka, odnosno 198 iz ERC ZIPO baze Sarajevo i 95 iz baze Informacionog sistema Mostar konstatovali smo da Federalni zavod u određenim slučajevima kasni sa donošenjem rješenja, što nije u skladu s članom 216. Zakona o upravnom postupku. Od ukupno 293 uzorkovana predmeta iz dvije baze podataka Federalni zavod je 197 rješenja donio u roku, dok je 96 rješenja donešeno nakon isteka roka, odnosno oko 32,8% uzorkovanih predmeta nije riješeno u propisanom roku, što nije zanemarivo s obzirom na to da se radi o osnovnim poslovima iz nadležnosti Federalnog zavoda.

Predmeti uzeti u uzorak kod kojih je revizijom utvrđeno kašnjenje dostavljeni su Sektoru za provođenje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja sa zahtjevom za dostavljanje dodatne dokumentacije ili obrazloženja odgovornih osoba o razlozima utvrđenih kašnjenja. Odgovorne osobe za predmete kod kojih je revizijom utvrđeno kašnjenje dostavile su objašnjenje zbog čega su izdale rješenja nakon Zakonom utvrđenih rokova.

¹⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 90/21

Nakon uvida u dostavljenu dokumentaciju i obrazloženja, predmeti kod kojih je postojao opravdan razlog kašnjenja kod donošenje rješenja na koji Federalni zavod nije mogao uticati (utvrđen dug za doprinose, ocjene radne sposobnosti od Instituta za medicinsko vještačenje, nisu popunjeni M4 obrasci, donošenje rješenja penzijskih fondova drugih država ukoliko korisnici imaju staž van BiH i slično), izuzeti su iz uzoraka kod kojih je utvrđeno kašnjenje, odnosno obrazloženja opravdanih razloga kašnjenja prihvaćena su i inkorporirana u Izvještaj.

Direktor Federalnog zavoda 26. 4. 2022. godine donio je Plan i program edukacije i instruktaže u kantonalnim administrativnim službama za 2022. godinu (u dalnjem tekstu: Plan i program edukacije) s ciljem postizanja kvalitetnijeg i efikasnijeg rada i postupanja prvostepenih organa rješavanja o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja. Sektor za sistem i provođenje prava iz penzijsko i invalidskog osiguranja i Sektor za sistem i provođenje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom međunarodnih ugovora su organizovali i obavili educiranja prvostepenih organa kako bi se poslovi rješavali kvalitetnije, ujednačila pravna praksa u postupanju i unaprijedilo izvršavanje poslova u skladu sa rokovima utvrđenim Zakonom o upravnom postupku. Nakon obavljenih edukacija i održanih sastanaka sačinjeni su zapisnici u svih deset kantonalnih administrativnih službi, u kojima su navedena sporna pitanja i problemi kod donošenja prvostepenih rješenja. Izvještaj o rezultatima rada nakon obilaska svih kantonalnih administrativnih službi 15. 3. 2023. godine sačinili su sektori koji su organizovali i obavili educiranje. U Izvještaju je navedeno da poslovi instruktaže i edukacije trebaju postati redovna godišnja obaveza u okviru godišnjeg plana rada navedenih sektora.

- **Rješavanje o pravima o penzijskom i invalidskom osiguranju u drugom stepenu** vrši se u Odjelu za rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom domaćih propisa i Odjelu za rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom međunarodnih ugovora. Ukoliko podnositelj zahtjeva nije zadovoljan aktom kojim je odlučeno o zahtjevu, ima pravo podnijeti žalbu, o kojoj odlučuje drugostepeno tijelo Federalnog zavoda.

Odjel za rješavanja u drugom stepenu tokom 2022. godine zaprimio je 3.831 žalbeni predmet, dok je 406 neriješenih žalbi bilo iz prethodnog perioda. Od ukupnih žalbi tokom 2022. godine riješeno je 3.750 (od kojih je 847 žalbi uvaženo i vraćeno prvostepenom organu na ponovni postupak i odlučivanje, a 2.903 odbijeno), dok 487 žalbi nije riješeno zaključno sa 31. 12. 2022. godine.

Zakonom o upravnom postupku (član 244.), propisano je da se rješenje o žalbi mora donijeti i dostaviti stranci što prije, a najkasnije u roku od 30 dana računajući od dana predaje žalbe, ako posebnim propisom nije određen kraći rok.

Pregledom predmeta uzetih u uzorak konstativali smo da Federalni zavod uložene žalbe nije rješavao blagovremeno, odnosno od 35 podnesenih žalbi, 17 predmeta je riješeno u zakonski predviđenom roku, dok je 18 riješeno nakon isteka zakonski utvrđenog roka. Navedeno nije u skladu s članom 244. Zakona o upravnom postupku. Organ koji je riješio predmet u drugom stepenu, po pravilu, svoje rješenje sa spisima predmeta dostavlja prvostepenom organu, koji ga dostavlja strankama.

Na rješenje koje je donio drugostepeni organ i ako je rješenje prvostepenog organa konačno može se pokrenuti upravni spor-tužba kod nadležnog suda. Članom 57. Zakona o upravnim sporovima propisano je da je nadležni organ dužan donijeti upravni akt bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana dostavljanja presude.

Pregledom podnesenih tužbi i donezenih presuda po njima, od 29 predmetnih tužbi uzetih u uzorak utvrđeno je da je osam riješeno u zakonski utvrđenom roku, devet su sudovi odbacili i po njima nema daljnog postupanja Federalnog zavoda (samo se vrši arhiviranje predmeta), za jednu tužbu sud je u upravnom postupku donio presudu, devet tužbi je uvaženo, te vraćeno prvostepenom organu na ponovno postupanje i odlučivanje, koji ih nije donio u zakonski utvrđenom roku, dok za dva postupka rješenja drugostepenog organa nisu donezene pravovremeno. Navedeno nije u skladu s članom 57. Zakona o upravnim sporovima.

Direktor Federalnog zavoda 21. 7. 2022. godine donio je Nalog kojim se središnjim i kantonalnim administrativnim službama nalaže postupanje: u predmetima u kojima je izjavljena žalba bez odlaganja, a najkasnije u roku od osam dana od dana zaprimanja potrebno je poslati nadležnom organu za rješavanje; drugostepena odluka dostavlja se prvostepenom organu, koji je dužan u roku od pet dana rješenje dostaviti stranci; prvostepeni organ dužan je u roku od pet dana dostaviti cijelokupan penzijski spis na traženje drugostepenog organa, a za pristigle tužbe i sudske presude potrebno je isti dan bez odlaganja zadužiti drugostepeni organ Središnje administrativne službe.

Pregledom predmeta uzetih u uzorak konstatovano da kod određenog broja predmeta u kojima je izjavljena žalba, kao i donesena presuda suda od prijema predmeta u kantonalnim ispostavama Federalnog zavoda u prosjeku protekne više od 15, odnosno 30 dana dok se predmetni spis dostavi nadležnom organu za rješavanje.

Rješenja o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja i rješavanja po žalbama izjavljenim na rješenja donesena u prvom stepenu Federalni zavod nije donosio u rokovima utvrđenim članovima 216. i 244. Zakona o upravnom postupku, odnosno od ukupno uzorkovanih predmeta 32,8% nije riješeno u zakonom utvrđenim rokovima. Osim toga, presude nadležnih sudova o podnesenim tužbama na rješenja koje je donio drugostepeni organ Federalnog zavoda i koje su im vraćene na ponovni postupak nisu u svim slučajevima rješavane u skladu sa članom 57. Zakona o upravnim sporovima.

Preporuke:

- *rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvom i drugom stepenu vršiti u rokovima propisanim Zakonom o upravnom postupku;*
- *rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u ponovnom postupku, na osnovu presuda suda, vršiti u utvrđenom roku, u skladu sa Zakonom o upravnim sporovima.*

6. PLANIRANJE I IZVJEŠTAVANJE

6.1 Izrada i donošenje budžeta

Upravni odbor Federalnog zavoda 28. 7. 2021. godine u skladu sa članom 6. Zakona o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH i članom 6. Statuta usvojio je Finansijski plan za 2022. godinu, kojim su planirani uravnoteženi prihodi i primici i rashodi i izdaci u iznosu 2.552.967.551 KM i Odluku o izvršavanju Finansijskog plana za 2022. godinu.

Finansijski plan za 2022. godinu sačinjen je na osnovu finansijskog plana za prethodnu godinu, odnosno njegovog ostvarenja 1. 1. do 30. 6. 2021. godine, procjene ostvarenja do kraja 2021. godine i projekcije kretanja važnih planskih pretpostavki za 2021. godinu (broj zaposlenih, visina prosječne plaće, broj penzionera, prosječna penzija i sl.).

Osim toga, Upravni odbor je 14. 4. 2021. godine usvojio Dokument okvirnog budžeta za period 2022.-2024. godine, koji je 16. 4. 2021. godine dostavljen nadležnom ministarstvu na dalje postupanje.

S obzirom na to da je Federalni zavod budžetski korisnik i da finansijsko poslovanje obavlja preko računa Budžeta FBiH, obavezan je Federalnom ministarstvu finansija dostaviti, odnosno unijeti svoj finansijski zahtjev u informacioni sistem za pripremu, planiranje i upravljanje budžetom (BPMIS) na osnovu instrukcija, što nije učinjeno.

Budžetom FBiH za 2022. godinu¹⁷ Federalnom zavodu su odobrena sredstva u iznosu od 2.548.614.515 KM, što je za 4.353.036 KM manje u odnosu na Finansijski plan. **Članom 130 (tačka 3) Zakona o PIO definisano je da se prihodi i sredstva za finansiranje rashoda i njihov raspored utvrđuju finansijskim planom Federalnog zavoda koji je dio Budžeta FBiH.**

¹⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 25/22

Međutim, i pored ove zakonske odredbe, Federalnom zavodu umanjena su Budžetom odobrena sredstva za 2022. godinu. Smanjenje odobrenog budžeta Federalnog zavoda u odnosu na budžetski zahtjev odnosi se na plaće i naknade troškova zaposlenih (1.946.168 KM), izdatke za materijal, sitan inventar i usluge (710.296 KM), doprinose poslodavca (196.572 KM) i izdatke za nabavku stalnih sredstava (1.500.000 KM).

Prethodno je, u februaru 2022. godine, u skladu sa iznosom odobrenim Budžetom FBiH za 2022. godinu, Federalni zavod izvršio korekciju Finansijskog plana za 2022. godinu, odnosno umanjio ga za iznos od 4.353.036 KM kako je predviđeno Budžetom FBiH za 2022. godinu.

Unutrašnja preraspodjela izvršena je 15. 11. 2022. godine u okviru pozicije rashoda u ukupnom iznosu od 1.036.957 KM (povećane su pozicije: Naknade troškova zaposlenih za 581.957 KM, Izdaci za tekuće održavanje za 105.000 KM i Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa za 350.000 KM, dok su istovremeno umanjene pozicije: Bruto plaće i naknade za 507.961 KM, Doprinosi poslodavca 73.996 KM, Ugovorene i druge posebne usluge za 195.000 KM i Izdaci za nabavku građevinskih objekata za 260.000 KM).

Preraspodjelom sredstava između budžetskih korisnika koja su odobrena odlukama Vlade FBiH (tokom 2022. godine Vlada FBiH donijela je tri odluke kojima je izvršena preraspodjela)¹⁸ uvećana su sredstva Federalnog zavoda (46.847.500 KM) na poziciji Tekući transferi pojedincima - isplata penzija u iznosu od 37.000.000 KM, Naknade troškova zaposlenih u iznosu od 247.500 KM, Tekući transferi pojedincima - isplata penzija po više zakonskih osnova u iznosu od 9.600.000 KM, a umanjene su pozicije drugih budžetskih korisnika.

Uzimajući u obzir navedene preraspodjele između korisnika, raspoloživa sredstva Federalnog zavoda iznosila su 2.595.462.015 KM.

Tokom 2022. godine Federalno ministarstvo finansija je dostavilo Instrukcije broj 1. i 2., koje se odnose na sačinjavanje Finansijskog plana za 2023. godinu (Budžetskog zahtjeva) i DOB-a za period 2023.-2025. godine po kojim je Federalni zavod postupio, iako je navedene akte prethodno donio i usvojio prema proceduri propisanoj Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH i Statutom.

Tokom 2022. godine Federalni zavod je Federalnom ministarstvu finansija dostavljao tromjesečne i mjesecne planove u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta u FBiH za 2022. godini.

Trogodišnji plan rada za period 2022.-2024. godine usvojio je Upravni odbor 8. 12. 2021. godine, a Godišnji plan rada za 2022. godinu Odlukom od 23. 1. 2022. godine. Zaključkom od 17. 2. 2022. godine Vlada FBiH usvojila je Godišnji plan rada za 2022. godinu. Osim navedenih, Upravni odbor odlukama od 16. 12. 2022. godine usvojio je Trogodišnji plan rada za period 2023.-2025. godine i Godišnji plan rada za 2023. godinu.

6.2 Izvještavanje

Prema Izvještaju o finansijskom poslovanju Federalnog zavoda, ukupno iskazani prihodi i primici zaključno sa 31. 12. 2022. godine iznose 2.519.016.963, ukupni rashodi i izdaci 2.605.645.233 KM (što je u odnosu na ukupno raspoloživa sredstva veće za 10.183.218 KM) i višak rashoda nad prihodima od 86.628.270 KM.

¹⁸ V. broj 1175/2022 od 28. 7. 2022. godine, V. broj 1542/2022 od 3. 11. 2022. godine, V. broj 1867/2022 od 29. 12. 2022. godine

Struktura odobrenog budžeta, uključujući i preraspodjele (raspoloživa sredstva) i izvršenja budžeta, prikazana je u tabeli:

Ekon. kod	Opis ekonomskog koda	Odobreni budžet za 2022. godinu	Unutrašnje preraspodjele	Preraspodjele između budžetskih korisnika	Raspoloživa sredstva	Izvršenje Budžeta u KM
611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	25.949.011	73.996	247.500	26.270.507	26.052.763
6111	Bruto plaće i naknade plaća	22.957.169	-507.961	-	22.449.208	22.232.032
6112	Naknade troškova zaposlenih	2.991.842	581.957	247.500	3.821.299	3.820.731
612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	2.424.605	-73.996	-	2.350.609	2.325.652
613	Izdaci za materijal, inventar i usluge	15.664.425	260.000	-	15.924.425	14.714.188
6131	Putni troškovi	117.523	-	-	117.523	81.198
6132	Izdaci za energiju	619.995	-	-	619.995	569.015
6133	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	8.012.827	-	-	8.012.827	7.895.128
6134	Nabavka materijala i sitnog inventara	417.150	-	-	417.150	395.644
6135	Izdaci za usluge prevoza i goriva	107.161	-	-	107.161	87.425
6136	Unajmljivanje imovine i opreme	271.790	-	-	271.790	271.362
6137	Izdaci za tekuće održavanje	230.081	105.000	-	335.081	264.057
6138	Bankarske usluge i usluge platnog prometa	451.758	350.000	-	801.758	654.381
6139	Ugovorene i druge usluge	1.632.968	-195.000	-	1.437.968	970.115
6139	Usluge medicinskog vještačenja	1.260.720	-	-	1.260.720	1.135.209
6139	Kompjuterske usluge	2.542.452	-	-	2.542.452	2.390.654
614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	2.501.076.474	-	46.600.000	2.547.676.474	2.559.612.825
6142	Tekući transferi pojedincima	2.500.596.474	-	46.600.000	2.547.196.474	2.559.158.385
6143	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	480.000	-	-	480.000	454.440
821	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	3.500.000	-260.000	-	3.240.000	2.939.805
8212	Nabavka građevina	500.000	-260.000	-	240.000	10.877
8213	Nabavka opreme	3.000.000	-	-	3.000.000	2.928.928
UKUPNO		2.548.614.515	-	46.847.500	2.595.462.015	2.605.645.233

U Izvještaju o finansijskom poslovanju Federalnog zavoda za period od 1. 1. do 31. 12. 2022. godine rashodi iskazani na poziciji „Tekući transferi pojedincima“ - isplate penzija više su realizovane u odnosu na operativni budžet za 11.961.911 KM, dok su istovremeno na ostalim pozicijama rashodi manje ostvareni u odnosu na raspoloživa sredstva, zbog čega su ukupno više realizovani rashodi u odnosu na raspoloživa sredstva za 10.183.218 KM (detaljnije u tački 7.1.2.3 Izvještaja).

Prema prezentovanoj dokumentaciji konstatovano je da je tokom 2022. godine Federalni zavod sa određenim općinama, gradovima i kantonima zaključio sporazume o načinu isplate jednokratnih pomoći penzionerima (Kanton Sarajevo, Tuzlanski kanton, općine: Vogošća, Novo Sarajevo, Dobojski Jug, Trnovo i Grad Ljubuški) koje su isplaćene najugroženijim kategorijama stanovništva sa prebivalištem sa ovih područja, a s ciljem ublažavanja socijalno-ekonomskih posljedica izazvanih porastom cijena osnovnih životnih namirnica. Sredstva su uplaćena na depozitni račun JRT (vrsta prihoda - ostale neplanirane uplate), a penzionerima su isplaćena u iznosu od 8.079.850 KM, odnosno realizovana su u okviru pozicije „Tekući transferi pojedincima“- isplate penzija.

Međutim, navedena sredstva nisu odobrena operativnim budžetom, niti su iskazana u okviru raspoloživih sredstava Federalnog zavoda za 2022. godinu. Shodno tome, Federalni zavod se 22. 11. 2022. godine obratio Federalnom ministarstvu finansija sa Zahtjevom za preknjižavanje pomoći po zaključenim sporazumima na poziciju „beneficije za socijalnu zaštitu ili neki drugi konto“, jer isplate ovih pomoći imaju uticaja na raspoloživa sredstva za isplatu penzija. Međutim, preknjižavanje nije izvršeno, niti su uvećana raspoloživa sredstva za iznos isplaćenih pomoći po zaključenim sporazumima.

Na poziciji „Tekućih transfera pojedincima“ - isplate penzija osim prekoračenja po osnovu zaključenih sporazuma, više su realizovani rashodi za iznos od 3.882.061 KM, koji nije dokumentovan, niti je prezentovano da se Federalni zavod obraćao Federalnom ministarstvu finansija zahtjevom za povećanje operativnih sredstava, odnosno preraspodjelu sredstava unutar Budžeta FBiH, kako bi se osigurala sredstva za isplatu penzija, čiji prioritet je utvrđen članom 9. (tačka 2) Zakona o izvršavanju budžeta za 2022. godinu.

Uvidom u prezentovanu dokumentaciju konstatovano je da je za isplatu penzija za decembar 2022. godine bilo potrebno osigurati sredstva u iznosu od 214.404.990 KM. Međutim, penzije za mjesec decembar 2022. godine realizovane (isplata u januaru 2023. godine) su u iznosu od 213.022.942 KM, što je evidentirano u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda. Osim toga, za dio decembarskih obaveza za penzije u iznosu od 1.382.048 KM nisu pravovremeno osigurana sredstva, već je isplata izvršena u februaru 2023. godine (skupa sa penzijama za januar 2023. godine). Obaveze, kao ni rashodi u iznosu od 1.382.048 KM nisu iskazane u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda u periodu na koji se odnose, već su evidentirane u februaru 2023. godine, kada su isplaćene korisnicima. **Naime, članom 7 (tačka 4) Zakona o izvršavanju budžeta u FBiH za 2022. godinu utvrđeno je da budžetski korisnici mogu stvarati obaveze do visine sredstava odobrenih operativnim budžetom, a u skladu s instrukcijom Federalnog ministarstva finansija. Navedeno ukazuje da su stvarane obaveze veće od obaveza iskazanih u odobrenom operativnom budžetu Federalnog zavoda, što nije u skladu sa Zakonom o izvršavanju budžeta u FBiH za 2022. godinu i Zakonom o budžetima u FBiH.**

Također, Zakonom o budžetima u FBiH (član 57.) propisano je da budžetski korisnici ne smiju stvarati obaveze iznad iznosa odobrenog operativnog budžeta kroz operativne planove za tog budžetskog korisnika. Rashodi i izdaci svakog budžetskog korisnika ne mogu prelaziti iznose alociranih budžetskih sredstava odobrenih za svaki mjesec ili drugi vremenski period, koje je utvrdilo Ministarstvo finansija, osim uz saglasnost Ministarstva finansija.

Upravni odbor Federalnog zavoda 28. 3. 2023. godine usvojio je Izvještaj o radu za 2022. godinu, koji je isti dan dostavljen Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike na dalje postupanje. Vlada FBiH predmetni izvještaj primila je na znanje Zaključkom od 19. 4. 2023. godine, kojim je zadužena Finansijsko-informatička agencija da u cilju rješavanja problema održi sastanak sa Federalnim ministarstvom finansija i Federalnim zavodom.

Izvješaj o radu Nadzornog odbora o radu Federalnog zavoda i rezultatima nadzora za 2022. godine sačinjen je i dostavljen Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike na uvid i dalje proslijđivanje Parlamentu FBiH u skladu sa članom 9. Zakona o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH.

Budžet Federalnog zavoda usvojen je u iznosu od 2.548.614.515 KM i umanjen je za 4.353.036 KM u odnosu na Finansijski plan koji je usvojio Upravni odbor, iako je Zakonom o PIO utvrđeno da Finansijski plan predstavlja dio budžeta FBiH. Operativna sredstva iznosila su 2.595.216.247 KM, jer su sredstva odobrena Budžetom FBiH za 2022. godinu uvećana po osnovu tri odluke Vlade FBiH o preraspodjelama sa drugih budžetskih korisnika. Federalno ministarstvo finansija nije u skladu s članom 7 (stav 3) Zakona o izvršavanju budžeta u FBiH za 2022. godinu obavijestilo Federalni zavod o odobrenom operativnom budžetu, niti je prezentovan akt na osnovu kojeg su uvećana operativna sredstva Federalnog zavoda. Na Zahtjev Federalnog zavoda, Federalno ministarstvo finansija nije uvećalo operativna sredstva za 8.079.850 KM, koja su uplatile općine i kantoni za pomoći penzionerima koji imaju prebivalište na njihovom području, a koja su evidentirana na poziciji prihoda i naknada za penzija u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda.

Iako nije dostavljeno posebno obaveštenje o uvećanju operativnih sredstava i unosu u trezorsku aplikaciju, Federalni zavod je dio sredstava za penzije za decembar 2022. godine unio u Glavnu knjigu sa 31. 12. 2022. godine u iznosu od 3.882.061 KM, a dio u iznosu od 1.382.048 KM nije iskazan u periodu na koji se odnosi. To nije u skladu sa članom 76. Zakona o budžetima u FBiH, kojim je utvrđeno da se rashodi i izdaci priznaju na osnovu poslovnog događaja (obaveze) i u izveštajnom periodu na koji se odnose.

Ne možemo potvrditi da su rashodi za penzije za decembar 2022. godine koji su iskazani u Glavnoj knjizi u iznosu od najmanje 3.882.061 KM i rashodi za penzije koji nisu iskazani u Glavnoj knjizi u iznosu od 1.382.048 KM, planirani i priznati u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta u FBiH za 2022. godinu, s obzirom na to da nije prezentovano obaveštenje Federalnog ministarstva finansija o uvećanju operativnog budžeta i unosa u trezorsku aplikaciju, niti dokument na osnovu koga su uvećana sredstva Federalnom zavodu.

Preporuka:

- *obaveze stvarati do visine sredstava utvrđenih odobrenim operativnim budžetom u skladu sa odredbama Zakona o izvršavanju budžeta u FBiH i Zakona o budžetima u FBiH.*

7. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnje finansijske izvještaje za 2022. Upravni odbor usvojio je 2. 3. 2023. godine. U Godišnjim finansijskim izvještajima iskazani su ukupni prihodi i primici u iznosu od 2.519.016.963 KM, ukupni rashodi i izdaci u iznosu od 2.605.645.233 KM i višak rashoda nad prihodima od 86.628.270 KM.

Odluku o usvajanju Godišnjih finansijskih izvještaja Federalnog zavoda za 2022. godinu, Izvještaja o finansijskom poslovanju Federalnog zavoda za 2022. godinu i Bilješke uz finansijske izvještaje donio je Upravni odbor 2. 3. 2023. godine.

Godišnje finansijske izvještaje za 2022. sa Bilješkama uz finansijske izvještaje Federalni zavod je sačinio i dostavio Finansijsko-informatičkoj agenciji (u daljnjem tekstu: FIA) u utvrđenom roku. Međutim, Bilans stanja, kao dio Godišnjih finansijskih izvještaja za 2022. godinu, nije sačinjen na način da odražava ravnotežu aktive i pasive, kako je utvrđeno članom 23. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. U postupku obrade Godišnjih finansijskih izvještaja FIA je ustanovila grešku u obrascu Bilansa stanja, jer iskazana vrijednost ukupne aktive nije jednak ukupnoj pasivi za 62.899.118 KM (pasiva veća od aktive), o čemu je Federalnom zavodu dostavila obavijest u kojoj je navedeno da u roku od osam dana izvrše ispravku, što nije učinjeno. Federalni zavod se dopisom očitovao FIA-i, u kojem su navedene odredbe utvrđene članom 31. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike, kao i da je razlika između aktive i pasiva u poslovnim knjigama iskazana u Bilansu stanja koji je sačinjen na osnovu podataka u poslovnim knjigama. Također, navedeno je da ukoliko bi postupili u skladu s članom 23. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH i u Bilans stanja „unijeli“ podatak koji nije evidentiran u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda, postupili bi nezakonito i time prekršili odredbe Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da su Godišnji finansijski izvještaji dostavljeni nadležnim organima i institucijama u zakonski utvrđenom roku, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Izvještaje utvrđene članom 21. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH Federalni zavod dostavio je Federalnom ministarstvu finansija 27. 2. 2022. godine kako je utvrđeno Pravilnikom.

U Bilješkama uz finansijske izvještaje obrazloženo je obavljanje finansijskog poslovanja Federalnog zavoda preko računa Budžeta FBiH, gdje je skrenuta pažnja da nisu ispunjene prepostavke kako bi Federalni zavod stekao status budžetskog korisnika, jer nisu izvršena usklađivanja odredbi utvrđenih Zakonom o organizaciji PIO u FBiH, Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o trezoru u FBiH.

Napominjemo da je u 2019. godini izvršena izmjena Zakona o budžetima u FBiH i u 2020. izmjena Zakona o trezoru u FBiH, na način da je penzijsko i invalidski fond izbrisani iz dijela u kojem se definišu vanbudžetski fondovi. Također, od 1. 1. 2020. poslovanje Federalnog zavoda vrši se preko računa budžeta FBiH i nije u skладu sa Zakonom o PIO, jer nisu uspostavljene evidencije prihoda iz Budžeta FBiH i rashoda namijenjenih za isplatu penzija po povoljnim uslovima, odnosno posebnim zakonskim propisima nisu u potpunosti uspostavljeni uslovi za njegov prelazak na trezorsko poslovanje. U Bilješkama je obrazloženo izvršenje prihoda i rashoda, kao i stanje imovine i obaveza iskazano u Glavnoj knjizi i pomoćnim evidencijama. U Glavnoj knjizi Federalnog zavoda nisu evidentirani prihodi iz Budžeta FBiH, kako je definisano članom 124. Zakona o PIO, odnosno prihodi iz kojih se finansiraju rashodi utvrđeni članom 129. Zakona o PIO koji se odnose na penzije ostvarene po povoljnim uslovima. U Bilješkama je navedeno da u finansijskim izvještajima za 2020. godinu, 2021. godinu i 2022. godinu nisu evidentirani prihodi za dio penzija ostvarenih po povoljnijim uslovima u ukupnom iznosu od 886.802.440 KM, od čega se na 2020. godinu odnosi 286.515.003 KM, na 2021. godinu 285.332.733 KM i na 2022. godinu 314.954.708 KM. Smatramo značajnim istaknuti da je u Bilješkama uz finansijske izvještaje navedeno da su Finansijski izvještaji i Bilješke sačinjene na osnovu podataka iskazanih u Glavnoj knjizi. Obrazloženo je da Glavna knjiga budžeta ne daje informacije o visini sredstava definisanih članovima 124, 125. i 129. Zakona o PIO, te da Federalni zavod nema sveobuhvatne podatke o visini prihoda, niti koriste li se sredstva iz člana 124. Zakona o PIO za finansiranje prava koja nisu regulisana članom 125. Zakona o PIO. Shodno navedenom, podaci iskazani u obrascu Bilansa stanja nisu u ravnoteži, odnosno ukupna aktiva je iskazana u iznosu od 104.807.704 KM, dok je ukupna pasiva iskazana u iznosu od 167.706.822 KM i kao takav dostavljen je FIA-i na obradu.

Godišnji finansijski izvještaji za 2022. nisu ovjereni i dostavljeni nadležnim institucijama u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Obrasci za periodično izvještavanje za 2022. godinu i izvještaji o finansijskom poslovanju (kvartalni izvještaji o izvršenju) za 2022. godinu sačinjeni su i dostavljeni Federalnom ministarstvu finansija u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Nismo dobili dovoljne i primjerene revizijske dokaze kojima bismo potvrdili razliku aktive i pasive iskazanu u Bilansu stanja, a što je posljedica neprimjenjivanja Okvira finansijskog izvještavanja prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, koji obuhvata Zakon o budžetima u FBiH, Uredbu o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. Podaci iskazani u Bilansu stanja ne odražavaju bilansnu ravnotežu za 62.899.118 KM u skladu sa članom 23. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH, zbog čega FIA nije izvršila obradu, o čemu je obavijestila Federalni zavod. Na poziciji „Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama“, u skladu s propisima za budžetske korisnike koji nemaju transakcijske račune, iskazuje se razlika Aktive i Pasive. Međutim, ispravka nije izvršena, te ne možemo potvrditi da su Godišnji finansijski izvještaji dostavljeni nadležnim institucijama u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH.

Revizijom je utvrđeno da u Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta nisu iskazane planske vrijednosti izdataka, odnosno iskazane su uvažavajući unutrašnje preraspodjele Federalnog zavoda i preraspodjele unutar Budžeta FBiH. Navedeno nije u skladu s članom 7. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem i obračunu budžeta u FBiH.¹⁹ Članom 7. Pravilnika definisano je da se u kolone obrazaca koje se odnose na planirane pozicije unose podaci iz posljednjeg budžeta, odnosno finansijskog plana budžetskog korisnika, zvanično usvojenog od nadležne institucije za godinu za koju se sačinjava.

¹⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 69/14, 14/15, 19/18, 3/21

Preporuke:

- *Bilans stanja, kao dio Godišnjih finansijskih izvještaja, sačinjavati i dostavljati nadležnim organima u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;*
- *primjenjivati odredbe Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH, u dijelu koji se odnosi na iskazivanje planskih vrijednosti kod budžetskog izvještavanja.*

7.1 GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

7.1.1 Prihodi i primici

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2022. godinu, ukupno ostvareni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 2.519.016.963 KM i u odnosu na planirane Finansijskim planom više su ostvareni za 29.597.552 KM.

Strukturu prihoda i primitaka čine prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje (2.458.754.298 KM), primljeni transferi od ostalih nivoa vlasti (27.317.169 KM), prihodi od naknada, taksi i pružanja javnih usluga (8.747.585 KM), prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine (5.087.825 KM) i primici od prodaje stalnih sredstava (19.110.086 KM).

Sredstava za penzije po povoljnim uslovima planirana su na poziciji tekućih transfera u okviru budžeta Federalnog zavoda u visini stvarno potrebnih sredstava za broj korisnika penzija koji su ostvarili prava po povoljnim uslovima. Međutim, prelaskom na trezorski način poslovanja Federalnom zavodu nije ostavljena mogućnost evidentiranja prihoda koji su se u prethodnom periodu isplaćivali preko Federalnog ministarstva rada i socijalne politike i u mjesecnim tranšama doznačavali Federalnom zavodu.

Finansijsko poslovanje Federalnog zavoda preko računa Budžeta FBiH ne daje informacije o izvorima i utrošku sredstava, odnosno nije moguće utvrditi koji iznos budžetskih sredstava je utrošen za finansiranje obaveza po osnovu prava ostvarenih iz člana 129. Zakona o PIO, niti je poznato koliko sredstava za redovne penzije je isplaćeno iz doprinosa za PIO, a koliko sredstava iz Budžeta FBiH za penzije ostvarene po povoljnim uslovima. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike nije vršilo kontrolu i nadzor nad namjenskim utroškom budžetskih sredstava za finansiranje penzija po povoljnim uslovima, što im je Zakonom o PIO dato u nadležnost (detaljnije u tački 5.1 Izvještaja).

7.1.1.1 Prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje

Prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje iskazani su u iznosu od 2.458.754.298 KM i u odnosu na planirane više su ostvareni za 239.768.447 KM. Strukturu ostvarenih prihoda od doprinosa čine: doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje (2.398.496.789 KM), dodatni doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje (33.151.118 KM), doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje na primitke od drugih samostalnih djelatnosti povremenog samostalnog rada (19.915.476 KM), doprinos za dobrovoljno penzijsko i invalidsko osiguranje (3.692.273 KM), doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje koje za nezaposlene osobe plaćaju kantonalne službe za zapošljavanje (3.307.394 KM) i doprinos za pripravnike radi osiguranja za slučaj povrede na radu ili profesionalne bolesti (191.249 KM).

Sredstva za poslovanje Federalnog zavoda se najvećim dijelom ostvaruju od uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, u skladu sa Zakonom o PIO i Zakonom o doprinosima.

Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje od 2022. godine za sve osiguranike uplaćeni su u skladu sa Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu uplate, pripadnosti i raspodjeli javnih prihoda u FBiH. Navedenim Pravilnikom prilikom uplate doprinosa propisana je obaveza unošenja budžetske organizacije, čime je značajno otklonjena mogućnost neiskazivanja prihoda od doprinosa u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda.

Osim toga, Federalno ministarstvo finansija osiguralo je Federalnom zavodu pristup RAS fajlu, koji banka dostavlja na dnevnom osnovu. Ovaj pristup omogućio je kontrolu i praćenje uplate prihoda od doprinosa poređenjem podataka iskazanih u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda sa podacima u RAS fajlu pomoću kojeg se može pratiti uplata prihoda od doprinosa po vrsti prihoda, te ukoliko se prepozna određena pogrešna uplata poduzimaju se aktivnosti na njenom rješavanju i otklanjanju.

7.1.1.2 Neporezni prihodi

Neporezni prihodi iskazani su u iznosu od 13.835.410 KM i u odnosu na planirane više su ostvareni za 9.109.564 KM. Više ostvareni prihodi najvećim dijelom u iznosu od 8.079.850 KM odnose se na ostale prihode koji se uplaćeni po osnovu sporazuma koje je Federalni zavod zaključio sa općinama, gradovima i kantonima za realizaciju jednokratnih pomoći penzionerima s ciljem ublažavanja socijalno-ekonomskih posljedica izazvanih porastom cijena osnovnih životnih namirnica.

Strukturu najznačajnijih neporeznih prihoda čine: neplanirane uplate (8.079.850 KM), prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine (5.087.825 KM) i prihodi od pružanja javnih usluga (666.825 KM).

Neplanirani prihodi (8.079.850 KM) odnose se na prihode uplaćene od: Vlade Kantona Sarajevo (3.936.983 KM), Vlade Tuzlanskog Kantona (3.552.517 KM), Općina Novo Sarajevo (264.850 KM), Grada Ljubuški (201.900 KM), Općine Vogošća (50.000 KM), Općine Trnovo (39.100 KM) i Općine Dobojski Jug (34.500 KM) po osnovu zaključenih sporazuma o isplati jednokratnih pomoći penzionerima.

Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine (5.087.825 KM) odnose se na: ostale prihode od imovine (4.664.450 KM), prihode prenesene na JRT sa namjenskog privatizacijskog računa (360.000 KM) i prihode od iznajmljivanja poslovnih prostora (63.375 KM).

Ostali prihodi od imovine obuhvataju prihode od imovine (4.039.819 KM) i ostale prihode od finansijske i nematerijalne imovine (624.631 KM).

Prihodi od imovine iskazani su u iznosu od 4.039.819 KM. Strukturu najznačajnijih čine prihodi od: povrata penzija iz ranijih godina (1.994.146 KM), pretplata penzija iz ranijih godina, za koje su pokrenuti regresni postupci i zaključene nagodbe o obročnom plaćanju (1.430.497 KM), prodaje stanova (272.540 KM) i refundacija penzija po međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju koje je BiH zaključila sa drugim državama (342.135 KM).

Ostali prihodi od finansijske i nematerijalne imovine iskazani su u iznosu od 624.631 KM. Strukturu najznačajnijih čine prihodi: uplaćeni po izdatim računima za izvršene razne usluge kupcima sa kojima su zaključeni ugovori o poslovnoj saradnji (580.720 KM), ostali prihodi od finansijske i nematerijalne imovine (39.273 KM), prihodi od refundiranja troškova medicinskog vještačenja (4.275 KM), od refundiranja troškova isplaćenih plaća pripravnicima koji su zaposleni po osnovu programa sufinansiranja zapošljavanja (2.073 KM).

Prihodi od pružanja javnih usluga iskazani su u iznosu od 666.825 KM, a odnose se na naknade za korištenje podataka iz matične evidencije čija je visina određena odlukom Upravnog odbora. Pružanje ovih usluga korisnicima je posao iz nadležnosti Federalnog zavoda, a prikupljena sredstva po ovom osnovu regulisana su članom 124. Zakona o PIO, dok je njihova namjena, odnosno utrošak regulisan članom 125. Zakona.

7.1.1.3 Primljeni transferi i donacije

Primljeni transferi i donacije iskazani su u iznosu od 27.317.169 KM, a odnose se na odobrena sredstva za realizaciju potraživanja od Federalnog ministarstva rada i socijalne politike po osnovu isplaćenih penzija po povoljnim uslovima u prethodnom periodu. Verificirani dug po Zakonu o izmirenju duga do 2019. godine Federalnom zavodu navedeno Ministarstvo je izmirivalo u ratama iz sredstava planiranih u budžetu. Za preostali iznos verificiranog duga, kao i preostale neisplaćene obaveze iz 2014., 2016. i 2018. godine Budžetom za 2022. godinu Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike na poziciji „Tекуći transferi drugim nivoima vlasti i fondovima“ odobrena su sredstva na ime verificiranog duga prema Federalnom zavodu u iznosu od 27.317.169 KM.

7.1.1.4 Primici od prodaje stalnih sredstava

Primici od prodaje stalnih sredstava iskazani su iznosu od 19.110.086 KM, a najznačajniji se odnose se na prihode od prodaje Doma penzionera „Nedžarići“ u iznosu od 19.063.486 KM i prihode od prodaje stanova u Bosanskoj Krupi u iznosu od 35.500 KM (detaljnije u tački 7.2.2.1 Izvještaja).

7.1.2 Rashodi, izdaci i finansiranje

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2022. godinu, iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 2.605.645.233 KM i u odnosu na plan (2.548.614.515 KM) više su iskazani za 57.030.718 KM. Preraspodjelama (internim i unutar Budžeta FBiH) pozicije rashoda su uvećane za iznos od (46.847.500 KM) na poziciji Tekući transferi pojedincima - isplata penzija u iznosu od 37.000.000 KM, Naknade troškova zaposlenih u iznosu od 247.500 KM, Tekući transferi pojedincima - isplata penzija po više zakonskih osnova u iznosu od 9.600.000 KM, dok su istovremeno umanjene pozicije drugih budžetskih korisnika. Nakon uvrštenih preraspodjela, ostvareni rashodi su veći za 10.183.218 KM. Više realizovani iznos odobrenih sredstava najvećim dijelom odnosi se na tekuće transfere pojedincima u iznosu od 11.936.351 KM, a dok je dio rashoda iskazan manje od odobrenih sredstava. Strukturu rashoda i izdataka čine: tekući transferi (2.559.612.825 KM), plaće, naknade i doprinosi (28.378.415 KM), izdaci za materijal, inventar i usluge (14.714.188 KM) i izdaci za nabavku stalnih sredstava (2.939.805 KM).

7.1.2.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Plaće i naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 28.378.415 KM, a čine ih: bruto plaće i naknade troškova zaposlenih (26.052.736 KM) i doprinosi poslodavca (2.325.652 KM).

Bruto plaće i naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 26.052.736 KM, a čine ih bruto plaće i naknade plaća (22.232.032 KM) i naknade troškova zaposlenih (3.820.731 KM).

Za obračun i priznavanje rashoda plaće primjenjuje se Zakon o radu u FBiH i interni akti Federalnog zavoda kojima se reguliše obračun i isplata plaća i naknada plaća. Pravilnikom o radu propisan je način prijema zaposlenika, zaključivanja ugovora, obračuna plaće i naknada plaće, prestanak radnog odnosa, prijem volontera i pripravnika i slično.

Osnovna plaća radnika utvrđuje se množenjem koeficijenta složenosti poslova radnog mjesta, vrijednosti boda i fonda radnih sati. Vrijednost boda utvrđena je Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta, na način da za koeficijent složenosti jedan (1) iznosi 58% prosječne mjesecne bruto plaće ostvarene u FBiH za prethodnu godinu. Plaća radnika uvećava se za 0,6% za svaku započetu godinu penzijskog staža, a najviše do 20%. Najveća isplaćena neto plaća za 2022. godinu iznosila je 4.550 KM, najniža isplaćena je 623 KM, dok je prosječna plaća iznosila 1.633 KM.

Za obračun plaće i ostalih prava radnika primjenjuje se Zakon o radu, a koeficijenti složenosti poslova kreću se u rasponu od 1 do 6,20, iako je Federalni zavod stekao status budžetskog korisnika.

Federalni zavod ne vrši ocjenjivanje zaposlenika, već se, u skladu s Pravilnikom o radu, oni stimulišu za radni učinak i uspješnost u radu. O pravu na stimulacijski/destimulacijski dio plaće i o njegovoj visini odlučuje direktor Federalnog zavoda uz saglasnost zamjenika, na prijedlog direktora administrativne službe. Direktor administrativne službe podnosi obrazloženi prijedlog po inicijativi rukovodioca organizacijske jedinice u kojoj zaposlenik radi ili na osnovu ličnog uvida u rad i rezultate rada.

Zakonom o radu (član 36. stav 2 i 4) propisano je da puno radno vrijeme traje 40 sati sedmično, ako zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije utvrđeno u kraćem trajanju, kao i da se može rasporediti na pet, odnosno šest radnih dana u skladu sa kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu. Napominjemo da je obaveza donošenja pravilnika o radu utvrđena članom 118. Zakona o radu, kojim se uređuju određena pitanja iz radnih odnosa značajna za radnike i poslodavce u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom. Kod obračuna i isplate plaća i naknada u Federalnom zavodu primjenjuje se Zakon o radu, zbog čega je obvezan svoje akte kojima su uređena pitanja iz radnih odnosa uskladiti sa odredbama Zakona o radu.

Pravilnik o radu Federalnog zavoda donio je Upravni odbor (2020, izmjene iz 2021. godine), kojim su uređena prava i obaveze radnika, postupak zasnivanja radnog odnosa, prijem pripravnika, stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa, volontiranje, radno vrijeme, plaće i ostale naknade.

Članom 39. stav (1) Pravilnika o radu utvrđeno je da puno radno vrijeme u Federalnom zavodu traje 37,5 sati sedmično i raspoređuje se na pet radnih dana (7,5 sati na dnevnom nivou). Prijave na obavezno osiguranje zaposlenih (obrasci JS 3100) izvršene su u skladu s Pravilnikom o radu i primjenjuju se kao osnova za utvrđivanje mjesecnog fonda sati kod obračuna plaća zaposlenicima (broj radnih dana x 7,5 sati).

Federalni zavod je na 31. 12. 2022. godine imao 774 zaposlena radnika kojima je utvrđeno puno radno vrijeme za 2 sata i 30 minuta (30 minuta na dnevnom osnovu) u kraćem trajanju od Zakonom propisanih 40 sati sedmično, što je moglo imati za posljedicu neizvršavanje poslova iz nadležnosti, odnosno dodijeljenih radnih obaveza i zadatka u zakonski utvrđenim rokovima. Federalni zavod svoje finansijsko poslovanje od 1. 1. 2020. godine obavlja u okviru Budžeta FBiH, te je obavezan, kao i ostali budžetski korisnici, utvrditi puno radno vrijeme na sedmičnom nivou od 40 sati. Shodno tome, utvrđeno je da kontrolno okruženje u Federalnom zavodu nije u svim segmentima uspostavljeno na zadovoljavajućem nivou.

Radni odnos u Federalnom zavodu tokom 2022. godine zasnovalo je 57 novih zaposlenika. Ugovori o radu sa novozaposlenim radnicima zaključivani su po osnovu: javnih oglasa za zapošljavanje na neodređeno radno vrijeme, „Programa sufinansiranja zapošljavanja u saradnji sa poslodavcima za 2022. godinu“ koji provodi Federalni zavod za zapošljavanje i Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH (izmjena i dopuna iz 2021. godine).²⁰ Uredbom i Izmjenom Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH (član 5.) propisani su izuzeci od obaveze javnog oglašavanja koji se odnose, između ostalog, na prijem u radni odnos na određeno radno vrijeme, a najduže do šest mjeseci jednokratno u toku jedne kalendarske godine za konkretno radno mjesto i prijem u radni odnos na određeno radno vrijeme po programima zapošljavanja javnih službi za zapošljavanje. Federalni zavod je 14. 11. 2022. godine donio Uputu o postupku zasnivanja radnog odnosa i zaključivanja ugovora o radu na određeno radno vrijeme, kojom se zapošljavanje radnika na određeno radno vrijeme izjednačava sa zapošljavanjem radnika na neodređeno radno vrijeme i vrši se prema odredbama Pravilnika o radu, kako bi se osigurala transparentnost prilikom prijema osoba sa kojima su zaključeni ugovori na određeno radno vrijeme utvrđeno Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH.

Radni odnos je prestao za 75 zaposlenika (zbog odlaska u penziju, vlastitim zahtjevom za prekid radnog odnosa, istekom perioda na koji je ugovor potpisana, smrću zaposlenika, prelaskom iz jedne organizacione jedinice u drugu i slično).

Pravilnikom o radu Federalnog zavoda utvrđeno je puno radno vrijeme od 37,5 sati sedmično. Zakonom o radu definisano je da puno radno vrijeme traje 40 sati sedmično, ako zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije utvrđeno u kraćem trajanju. S obzirom na to da je revizijom utvrđeno neizvršavanje poslova iz nadležnosti, odnosno dodijeljenih radnih obaveza i zadatka u zakonski utvrđenim rokovima, razlog neblagovremenog izvršavanja radnih obaveza može biti utvrđeno puno radno vrijeme kraće od 40 sati sedmično.

Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažiranim na radu²¹ propisuje sadržaj i način vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažiranim na radu kod poslodavca. Članom 8. propisani su elementi koje evidencije treba sadržati, članom 9. da se evidencija mora voditi uredno, razumljivo i ažurno na početku i na kraju radnog dana radnika, odnosno drugog lica angažovanog na radu, a u slučaju da neki od podataka iz člana 8. (stav 1) ovoga Pravilnika nije poznat na početku radnog dana, poslodavac je dužan isti unijeti u evidenciju odmah nakon saznanja tog podatka. Članom 10. je propisano da je poslodavac dužan voditi podatke o radnom vremenu potrebne za ostvarivanje prava iz radnog odnosa.

²⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 13/19, 9/21

²¹ „Sl. novine FBiH“, br. 92/16

Uvidom u prezentovane evidencije o radnom vremenu koje se vode u središnjim i kantonalnim administrativnim službama, kao i ispostavama kantonalnih službi Federalnog zavoda, konstatovali smo da one nisu jednoobrazne (dio radnika koristi elektronske kartice za evidentiranje prisustva na radu, dok se za dio radnika vodi pisana evidencija prisustva na radu). U središnjim administrativnim službama Sarajevo i Mostar, kao i u kantonalnim administrativnim službama Sarajevo, Mostar i Zenica omogućeno je elektronsko evidentiranje radnog vremena u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu, odnosno vrši se unos početka radnog vremena, pauze, privatnog izlaza, kraja radnog vremena i ukupnog radnog vremena.

Međutim, prema prezentovanim podacima za radnike u ostalim kantonalnim administrativnim službama (Bihać, Tuzla, Orašje, Goražde, Travnik, Livno, Ljubuški), kao i ispostavama (ispostave kantonalnih službi uzete u uzorak: Vogošća, Sarajevo, Kupres, Vareš, Kakanj, Široki Brijeg), vode se pisane evidencije radnog vremena, koje najvećim dijelom ne sadrže obavezne podatke o: početku rada, završetku rada, prekidu rada, vremenu zastoja rada, pripravnosti i sl. Za konstatovanu nepravilnost data je preporuka u Pismu menadžmentu, nakon obavljenе prethodne revizije. Direktor Federalnog zavoda je s ciljem realizacije date preporuke 16. 2. 2023. godine svim središnjim i kantonalnim administrativnim službama uputio pisanu obavijest u kojoj je navedeno da je evidencije o radnom vremenu neophodno voditi u skladu s ovim Pravilnikom.

Postupajući po datoј preporuci kantonalne administrativne službe i područne ispostave uspostavile su evidencije o radnom vremenu, međutim uvidom u njih utvrđeno je da su kantonalne službe i ispostave obuhvaćene uzorkom radno vrijeme kod svih radnika evidentirale na identičan način (dolazak u 7.30 do 15.30 ili 8.00 do 16.00 sa pauzom od 30 minuta).

S obzirom na to da je kod svih radnika kantonalnih administrativnih službi i ispostava uzetih u uzorak iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog vremena, kao i vrijeme korištenja pauze, ne možemo potvrditi vjerodostojnost sačinjenih evidencija o provedenom vremenu na radnom mjestu, odnosno da je uspostavljena evidencija o radnom vremenu u svim kantonalnim službama i ispostavama u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu. Zbog navedenog načina vođenja evidencija ne možemo potvrditi da su radnici bili prisutni i obavljali poslove u utvrđenom radnom vremenu, od kojih zavisi ostvarenje prava na plaću i drugih prava iz radnog odnosa. O ovoj neuskladenosti pisali smo u Izještaju o finansijskoj reviziji Federalnog zavoda za 2021. godinu, a data je preporuka po kojoj nije postupljeno.

Naknade troškova zaposlenih ostvarene su u iznosu od 3.820.731 KM i odnose se na: naknade za topli obrok (1.722.499 KM), jednokratne novčane pomoći isplaćene po Uredbi o pomoći stanovništvu uslijed rasta indeksa potrošačkih cijena²² (827.280 KM), naknade za prevoz sa posla i na posao (405.402 KM), regres za godišnji odmor (425.331 KM), otpremnine zbog odlaska u penziju (325.944 KM) i pomoći u slučaju smrti (114.275 KM).

- Topli obrok se isplaćuje u iznosu od 1% prosječne plaće u FBiH prema posljednjem objavljenom statističkom podatku za dane prisustva na poslu.
- Naknade za prevoz na posao i sa posla isplaćuju se radnicima čije je mjesto stanovanja udaljeno najmanje dva kilometra od mjesta rada, odnosno pripada im novčana naknada za troškove prevoza u visini mjesecne karte javnog gradskog, prigradskog i međugradskog prevoza, u skladu sa Pravilnikom o radu. Visina mjesecne naknade koja se zaposleniku isplaćuje za gradski i prigradski prevoz ne može iznositi više od 150 KM, odnosno 250 KM za međugradski prevoz, s tim da se navedene naknade međusobno isključuju.
- Regres za godišnji odmor isplaćuje se u visini 50% prosječne plaće isplaćene u FBiH na osnovu Odluke koju je donio direktor nakon Zaključka Vlade FBiH od 9. 6. 2022. godine. Za 2022. regres je utvrđen u iznosu od 531 KM za jednog radnika, a obračun i isplata izvršena je za 801 radnika.

Naknade troškova zaposlenih obračunate su i isplaćene u skladu sa zakonskim propisima i internim aktima Federalnog zavoda, a u uzetom uzorku nisu konstatovane nepravilnosti.

²² „Sl. novine FBiH“, br. 55/22, 77/22, 86/22

Preporuke:

- *Pravilnikom o radu utvrditi puno radno vrijeme u trajanju od 40 sati sedmično s ciljem pravovremenog obavljanja dodijeljenih radnih obaveza i zadataka;*
- *uspostaviti evidencije o radnom vremenu u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.*

7.1.2.2 Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge iskazani su u iznosu od 14.714.188 KM, što predstavlja 0,56% ukupnih rashoda i izdataka Federalnog zavoda. Strukturu ovih izdataka čine: izdaci za komunikaciju i komunalne usluge (7.895.128 KM), ugovorene i druge posebne usluge (4.495.978 KM), izdaci za energiju (569.015 KM), izdaci za osiguranje, bankarske usluge i usluge platnog prometa (654.381 KM), nabavka materijala i sitnog inventara (395.644 KM), izdaci za tekuće održavanje (264.057 KM), unajmljivanje imovine i opreme (271.362 KM), putni troškovi (81.198 KM) i izdaci za usluge prevoza i goriva (87.425 KM).

Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge iskazani su u iznosu od 7.895.128 KM i najvećim dijelom se odnose na poštanske usluge (7.275.721 KM).

Poštanske usluge realizovane su na osnovu ugovora sa HP d.o.o. Mostar i JP BH Pošta d.o.o. Sarajevo koji su zaključeni 2007. godine na neodređeno vrijeme, a bili su u primjeni i tokom 2022. godine. Federalni Zavod je 23. 1. 2023. godine potpisao novi ugovor o isplati ostvarenih prava sa HP d.o.o. Mostar, a naknada za obavljenu isplatu prava penzionerima je ostala ista kao i kod prethodno zaključenog ugovora.

Ugovorene i druge posebne usluge iskazane su u iznosu od 4.495.978 KM, a najznačajnije se odnose na: izdatke za hardverske i softverske usluge (2.390.654 KM), izdatke za usluge instituta za medicinsko vještačenje (1.135.209 KM), izdatke za fizičko osiguranje objekata (258.547 KM), izdatke za naknade skupštinskim zastupnicima (214.408 KM) i troškove spora (131.411 KM).

Izdaci za hardverske i softverske usluge iskazani su u iznosu od 2.390.654 KM, a najznačajniji se odnose na dobavljače „Elektronski računarski centar zdravstva i penzijskog osiguranja“ d.o.o. Sarajevo (ERC ZIPO) sa kojim je 4. 3. 2022. godine zaključen godišnji ugovor vrijednosti 1.674.162 KM za usluge obrade podataka i njma sistemskog softvera, i dobavljača „Info dom“ d.o.o. Sarajevo sa kojim je 9. 2. 2022. godine zaključen godišnji ugovor vrijednosti 267.503 KM za usluge održavanja e-GOP-a.

Izdaci za usluge instituta za medicinsko vještačenje iskazani su u iznosu od 1.135.209 KM, a odnose se na usluge medicinskog vještačenja u oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja po osnovu Ugovora od 7. 5. 2014. godine između Federalnog zavoda i instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja. Medicinsko vještačenje realizuje se davanjem Nalaza, ocjene i mišljenje u skladu sa Zakonom o PIO, Zakonom o osnivanju instituta, podzakonskim aktima i međunarodnim ugovorima. Za potrebe Federalnog zavoda Institut obavlja sljedeća medicinska vještačenja: medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja - radne sposobnosti, sposobnosti za rad i privređivanje i nesposobnosti za samostalan život i rad; medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja - fizičke onesposobljenosti, uključujući postotak odnosno stepen onesposobljenosti; medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja po međunarodnim ugovorima (ino osiguranje) i medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja u drugostepenom postupku po žalbama iz prethodno navedenih stavki. Za usluge koje su predmet ugovora primjenjuje se važeći Cjenovnik usluga.²³

Izdaci za fizičko osiguranje objekta iskazani su u iznosu 258.547 KM, a odnose se na usluge zaštite ljudi i imovine. Zaštita ljudi i imovine podrazumijeva obavljanje fizičke zaštite putem zaštitarske službe u toku radnog vremena i putem tehničkih sredstva protuprovalne i protupožarne zaštite tokom neradnih dana. Sredstvima tehničke zaštite pokrivaju se prostori objekata osjetljivi sa aspekta provale i požara, koji su priključeni na Centralni nadzorni sistem uz angažovanje interventne ekipe u slučaju signala provale i požara.

²³ „Sl. novine FBiH“, br. 26/12

Tokom 2022. godine zaključeni su ugovori sa agencijama za zaštitu ljudi i imovine putem procesa javnih nabavki za potrebe organizacionih službi u Mostaru, Sarajevu, Tuzli, Livnu, Bihaću i Goraždu.

Naknade skupštinskim zastupnicima iskazane su u iznosu od 214.408 KM, a odnose se na naknade za rad Upravnog odbora u iznosu od 153.423 KM i naknade za rad Nadzornog odbora u iznosu od 60.985 KM.

Prema Zakonu o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH²⁴ mjeseca naknada za rad predsjednika i članova upravnog i nadzornog odbora ili upravnog vijeća odnosno stručnog savjeta regulisane su ugovorom koji se zaključuje na period utvrđen aktom o osnivanju ili statutom institucije uz pisano saglasnost premijera Vlade Federacije BiH.

Naknade za rad Upravnog odbora iskazane su u iznosu od 153.423 KM. Mjesečna naknada za rad predsjednika i članova Upravnog odbora regulisane su ugovorom koji je zaključen na period utvrđen Zakonom o organizaciji PIO-a, na koje je Vlada FBiH dala saglasnost 20. 10. 2021. godine. Tokom 2022. godine predsjedniku i članovima Upravnog odbora obračunavana je i isplaćivana naknada u visini 1,6 prosječne neto plate isplaćene u FBiH u prethodna tri mjeseca, prema posljednjem objavljenom statističkom podatku i članovima u visini 80% iznosa naknade predsjednika, obračunate i isplaćene do iznosa propisanog Zakonom o platama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH.

Naknade za rad Nadzornog odbora iskazane su u iznosu od 60.985 KM, a isplaćene su na osnovu ugovora o angažovanju, koji su sa predsjednikom i članovima Nadzornog odbora zaključeni na period od dvije godine. Ugovorima je utvrđena mjeseca naknada u visini 1,6 prosječne neto plaće isplaćene u FBiH u prethodna tri mjeseca, prema posljednjem objavljenom statističkom podatku i članovima u visini 80% iznosa naknade predsjednika. Obavljenom revizijom utvrdili smo da je članovima Nadzornog odbora isplaćivana mjeseca naknada po održanoj sjednici u skladu sa ugovorima zaključenim sa članovima Nadzornog odbora.

7.1.2.3 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Tekući transferi iskazani su u iznosu od 2.559.612.825 KM i predstavljaju 98% ukupnih rashoda Federalnog zavoda. Struktura tekućih transfera i drugih tekućih rashoda je sljedeća: tekući transferi pojedincima (2.559.158.385 KM) i tekući transferi neprofitnim organizacijama (454.440 KM).

Tekući transferi pojedincima

Tekući transferi pojedincima iskazani su u iznosu od 2.559.158.385 KM i u odnosu na planirane više su ostvareni za 11.951.911 KM. Prema prezentovanim podacima iz evidencija koje se vode u Federalnom zavodu realizacija tekućih transfera odnosi se na penzije koje su planirane i realizovane, a njihova struktura prikazana je u tabeli:

u KM					
Redn i broj	KONTO	Naziv transfera	Finansijski plan za 2022. godinu uključujući i preraspodjelu	Realizacija sredstava za 2022. godinu	Indeks 5/4x 100
1	2	3	4	5	6
1.	614211	Isplata penzija na teret PIO	2.196.536.313	2.212.612.286	100,7
2.	614211	Isplate penzija iz redovnih doprinosa- Zakon o PIO	2.157.109.876	2.165.835.628	100,4
3.	614211	Isplata naknada za fizičku onesposobljenost	2.426.437	2.351.458	96,9
4.	614211	Isplata jednokratne naknade po Uredbi o pomoći stanovništvu uslijed rasta indeksa potrošačkih cijena	37.000.000	36.345.350	98,2
5.	614211	Isplata pomoći po zaključenim sporazumima	-	8.079.850	-
4.	614211	Penzije na teret Budžeta FBiH	315.098.857	311.218.543	98,8
5.	614211	Penzije ostvarene po osnovu člana 36. Zakona o PIO	171.764.955	171.543.725	99,8
6.	614211	Penzije po Zakonu o prijevremenom povoljnijem penzionisanju boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata na teret Budžeta FBiH	100.411.516	98.920.259	98,5

²⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 12/09

7.	614211	Penzije po Zakonu o pravima boraca i članova njihovih porodica na teret Budžeta FBiH po članu 56.stav (a).	13.991.261	13.933.958	99,6
8.	614211	Penzije po članovima 70. i 71. Zakona o PIO	13.458.812	12.756.044	94,8
9.	614211	Zakon o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica član 24.	3.646.754	2.560.643	70,2
10.	614211	Penzije po Zakonu o službi u vojsci FBiH na teret Budžeta FBiH član 52.	1.639.978	1.637.327	99,8
11.	614211	Penzije po članu 129.stav (c) Zakona o pio prava po osnovu pripadnosti bivšoj JNA na teret Budžeta FBiH.	3.322.777	2.992.870	90
12.	614211	Zakon o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odličja	-	16.144	-
12.	614211	Razlike do minimalnih penzija po osnovu odluka Vlade FBiH	6.862.804	6.857.573	99,9
13.	614212	Doprinos za zdravstveno osiguranje na teret penzija	29.551.304	29.338.187	99,2
14.	614218	Naknade za troškove sahrane	6.000.000	5.989.369	99,8
15.	614239	Ostali transferi pojedincima	20.000	0	-
16.	6142	Transferi pojedincima po osnovu penzijskog osiguranja	2.547.206.474	2.559.158.385	100,5

U Glavnoj knjizi Trezora nije osigurana kontrola utroška, niti je poznato koliko sredstava je utrošeno iz Budžeta FBiH za isplatu penzija ostvarenih po povoljnim uslovima, te da li se sredstvima iz doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje finansiraju rashodi koji nisu utvrđeni članom 125. Zakona o PIO.

Penzije isplaćene iz redovnih doprinosa realizovane su u iznosu od 2.212.612.286 KM i u odnosu na planirane Finansijskim planom (2.152.515.713 KM) više su ostvarene za 60.096.573 KM. Preraspodjelom sredstava koja su odobrena odlukama Vlade FBiH uvećana su sredstva na ovoj poziciji u iznosu od 44.020.600 KM (Odlukom Vlade FBiH iz jula 2022. godine od 37.000.000 KM, Odlukom Vlade FBiH iz decembra 2022. godine od 7.020.600 KM). Njihovu strukturu čine: penzije iz redovnih doprinosa po Zakonu o PIO (2.165.835.628 KM), naknade za fizičku onesposobljenost (2.351.458 KM), isplata jednokratne naknade po Uredbi o pomoći stanovništvu uslijed rasta indeksa potrošačkih cijena (36.345.350 KM), kao i isplata pomoći po zaključenim sporazumima sa kantonima, gradovima i općinama (8.079.850 KM).

- Penzije po Zakonu o PIO koje se finansiraju iz redovnih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje su penzije ostvarene na osnovu staža osiguranja, koji može biti sa efektivnim trajanjem i sa uvećanim trajanjem. U staž osiguranika sa efektivnim trajanjem računa se vrijeme koje je osiguranik, poslije 15. godine života, proveo u obaveznom ili dobrovoljnem osiguranju i za koji je uplaćen doprinos. Osiguraniku u obaveznom osiguranju u staž osiguranja sa efektivnim trajanjem računa se vrijeme provedeno u radu sa punim radnim vremenom ili nepunim radnim vremenom ako je radno vrijeme u skladu sa propisima o radu izjednačeno sa punim radnim vremenom. U staž osiguranja sa uvećanim trajanjem računa se vrijeme u kojem je osiguranik radio na teškom, opasnom i po zdravlje štetnom radnom mjestu, kao i na radnom mjestu na kojem osiguranik nakon navršenih određenih godina života ne može uspješno obavljati svoju profesionalnu djelatnost. Stepen uvećanja staža osiguranika zavisi od prirode posla, a može iznositi najviše 50%.
- Naknada za fizičku onesposobljenost ostvaruje se u slučaju kada je osiguranik pretrpio gubitak, ozbiljnu povredu ili onesposobljenost organa ili dijelova tijela, bez obzira da li je to prouzrokovalo invalidnost ili ne. Pravo na naknadu imaju osiguranici čija je fizička onesposobljenost od najmanje 30% nastala kao rezultat povrede na radu ili bolesti uzrokovane radom. Osnov za novčanu naknadu je najniži utvrđeni iznos penzije u skladu sa ovim Zakonom, a novčana naknada se utvrđuje prema procentu fizičke onesposobljenosti i izražava u odgovarajućem procentu od osnova u skladu sa stavom (5) člana 67. Zakona o PIO.
- U skladu sa Uredbom o pomoći stanovništvu uslijed rasta indeksa potrošačkih cijena i Uredbom o dopunama Uredbe isplaćena je jednokratna novčana pomoć penzionerima u iznosu od 36.345.100 KM (363.451 penzionera po 100 KM), na koji su obračunati doprinosi za zdravstveno osiguranje penzionera u iznosu od 433.281 KM.

- Naknade penzionerima u iznosu od 8.079.850 KM isplaćene su u skladu sa sporazumima koje je Federalni zavod zaključio sa općinama, gradovima i kantonima za realizaciju jednokratnih pomoći penzionerima s ciljem ublažavanja socijalno-ekonomskih posljedica izazvanih porastom cijena osnovnih životnih namirnica. Navedena pozicija nije planirana Finansijskim planom Federalnog zavoda, niti je obuhvaćena operativnim budžetom Federalnog zavoda, iako su sredstva isplaćena/realizovana u okviru pozicije „Tекући transferi pojedincima“ – isplata penzija.

Penzije koje se isplaćuju na teret Budžeta FBiH u evidencijama Federalnog zavoda iskazane su u iznosu od 311.218.543 KM i u odnosu na planirane (315.098.857 KM) manje su ostvarene za 3.880.314 KM. Njihovu strukturu čine: penzije ostvarene po osnovu člana 36. Zakona o PIO (171.543.725 KM), Zakona o prijevremenom povolnjijem penzionisanju boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata (98.920.259 KM), Zakona o pravima boraca i članova njihovih porodica (13.933.958 KM), Zakon o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica (2.560.643 KM), Zakona o službi u vojsci u FBiH (1.637.327 KM), prava po osnovu pripadnosti bivšoj JNA u skladu sa stavom (c) člana 129. Zakona o PIO (2.992.870 KM), penzije ostvarene po osnovu članova 70. i 71. ovog Zakona o PIO (12.756.044 KM), Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja odličja i članova njihovih porodica (16.144 KM) i razlike do najnižih penzija po osnovu odluka Vlade FBiH u vezi sufinansiranja najnižih iznosa penzija ostvarenih po povoljnim uslovima čiji je iznos manji od iznosa najniže isplaćene penzije ostvarene po Zakonu o PIO (6.857.573 KM).

- Penzije po Zakonu o PIO ostvarene po osnovu člana 36. realizuju se korisnicima koji su uzeli učešće u pripremama za odbranu BiH, odnosno kojima se u penzijski staž, kao poseban staž u dvostrukom trajanju računa vrijeme koje su proveli u odbrani BiH u periodu od septembra 1991. do decembra 1995. godine, na osnovu uvjerenja po kojima se ovaj period priznaje u penzijski staž. Za pokriće dijela visine penzije po osnovu priznatog staža za ostvarene penzije po Zakonu o PIO, sredstva se osiguravaju iz Budžeta FBiH.
- Penzije po Zakonu o PIO ostvarene po osnovu članova 70. i 71. ovog Zakona odnose se na porodične penzije udovice i udovca, a u slučaju smrti osiguranika. Navedenim članovima utvrđena su prava na porodičnu penziju supružnika, ko ostvaruje pravo na porodičnu penziju, kao i uslovi koje treba ispunjavati da bi ostvario prava po ovom osnovu. Izuzetno od uslova propisanih navedenim članovima (stav (9) člana 70. i stav (8) člana 71. Zakona o PIO) propisani su uslovi koje treba ostvariti udovica ili udovac šehida ili poginulog branioca koje se finansiraju iz Budžeta FBiH.
- Prema Zakonu o prijevremenom povolnjijem penzionisanju boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata, za korisnike penzija koji ostvare pravo na povoljniju penziju, u skladu sa Zakonom, isplata penzija finansira se u omjeru 50% iz sredstava Federalnog zavoda, 50% iz Budžeta FBiH, sve dok korisnik ne ispuni uslove za starosnu penziju prema Zakonu o PIO. Nakon toga, iz Budžeta FBiH će se finansirati samo razlika iznosa penzije koja se isplaćuje i one obračunate prema Zakonu o PIO. Federalni zavod vrši mjesечni obračun potrebnih sredstava za svakog korisnika i dostavlja Federalnom ministarstvu finansija za plaćanje sa JRT. Osim toga, Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike dostavlja podatke o broju korisnika i iznosima koji idu na teret Budžeta FBiH u formi Izvještaja na mjesечноj nivou, koje ono kao takve prihvata, bez prethodne kontrole.
- Prema Zakonu o pravima boraca i članova njihovih porodica realizovane penzije tokom 2022. godine iskazane su u evidencijama Federalnog zavoda u iznosu od 13.933.958 KM. Federalni zavod donosi privremena rješenja pripadnicima Oružanih snaga, od dana stupanja na snagu ovog Zakona, koji su pod uslovima i na način utvrđen federalnim propisima ostvarili status ratnih vojnih invalida zbog nejasnoća i nedorečenosti odredaba člana 31a. i 31b. navedenog Zakona u određivanju visine penzije. Odredbama člana 57a. ovog Zakona propisano je da će se sredstva za pokriće ovih obaveza osigurati u Budžetu FBiH. Federalni zavod je u prethodnom periodu, putem Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, u više navrata tražio rješenje ovog pitanja, te upućivao Urgenciju-Inicijativu u kojoj je navodio da Federalni zavod donosi isključivo privremena rješenja u akontativnom iznosu, u visini najniže penzije, a također je navodio da se zbog dužine čekanja na dopunu Zakona, stvaraju sve veća opterećenja u budućnosti po Budžet FBiH, jer će se po donošenju konačnih rješenja morati isplatiti sve razlike u visini penzije od dana ostvarivanja prava.

Federalni zavod je u prethodnom periodu u više navrata dostavljao Inicijativu za izmjene i dopune Zakona o pravima boraca i članova njihovih porodica Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i Federalnom ministarstvu za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata. Do okončanja revizije nema saznanja o poduzimanju aktivnosti ministarstava na izmjeni i dopuni ovog Zakona.

- Zakonom o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica (član 24.) i Zakonom o PIO (član 129.) utvrđeno je da će se sredstva za pokriće obaveza nastalih po ovom Zakonu u ukupnom iznosu finansirati iz Budžeta FBiH.
- Zakonom o službi u Vojsci FBiH i članom 129. Zakona o PIO Federalni zavod je do 31. 12. 2022. godine donio rješenja o pravima na penziju za 305 korisnika. Sredstva za finansiranje obaveza nastalih po ovom Zakonu finansirati će se 50% iz Budžeta, a 50% iz sredstava Federalnog zavoda u skladu sa članom 52. ovog Zakona.

Zakonom o PIO član 129. stav(c) uređeno je da će se vojnim osiguranicima, pripadnicima bivše JNA državljanima BiH, korisnicima penzija koji imaju prebivalište na teritoriji Federacije BiH, penzija isplaćivati u visini od 50% iznosa penzije određene u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju vojnih osiguranika koji su se primjenjivali do dana stupanja na snagu Zakona. Sredstva za isplatu ovih penzija osiguravaju se u Budžetu FBiH.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odličja i članova njihovih porodica, između ostalog, uređeno je da dobitnik ratnog priznanja stiče pravo na punu starosnu penziju sa navršenih 35 godina penzijskog staža, bez obzira na godine života, odnosno pravo na starosnu penziju kada navrši 55 godina života i najmanje 15 godina staža pod uslovima propisanim Zakonom o PIO. Novčana sredstva za isplatu ovih penzija osiguravaju se u Budžetu FBiH.

U 2022. godini, u skladu sa članom 78. stav (1) Zakona o PIO izvršeno je usklađivanje vrijednosti općeg boda koji je porastao sa 15,61 KM na 16,35 KM i usklađuje se sa porastom bruto plaće u prethodnoj godini. Federalni zavod priprema prijedlog usklađivanja vrijednosti boda na osnovu zvanično objavljenog podatka Federalnog zavoda za statistiku nakon čega se dostavlja Vladi FBiH na saglasnost. Vlada FBiH 7. 4. 2022. godine dala je Saglasnost na vrijednost općeg boda. Sredstva se obezbeđuju iz prihoda od doprinosa, a pripadajući dio iz Budžeta FBiH (usklađivanje penzija se planira u Finansijskom planu na osnovu porasta BDP-a, prema raspoloživim statističkim podacima Federalnog zavoda za statistiku).

Osim navedenog, 13. 4. 2022. godine Vlada FBiH donijela je Odluku o usklađivanju penzija shodno članu 79. Zakona o PIO za 7,3%, koji predstavlja zbir 50% porasta potrošačkih cijena i 50% porasta bruto domaćeg proizvoda u FBiH u prethodnoj godini, a prema podacima Federalnog zavoda za statistiku. Usklađivanje po ovoj Odluci primjenjuje se od 1. 1. 2022. godine. Odluka o vanrednom usklađivanju u skladu sa članom 80. Zakona o PIO donesena je 22. 4. 2022. godine. Odlukom su penzije usklađene u procentu od 3,5%, izuzev najviših penzija ostvarenih po Zakonu, a u primjenjuje se od isplate penzija za juni 2022. godine. Također, Odlukom Vlade FBiH od 28. 10. 2022. godine povećane su najniže penzije u iznosu od 5%, a primjenjuje se od novembra 2022. godine.

Doprinosi za zdravstveno osiguranje na teret penzija iskazani su u iznosu od 29.338.187 KM i u odnosu na planirane manje su ostvareni za 213.117 KM. Njihovu strukturu čine: doprinosi za zdravstveno osiguranje na teret penzija (28.904.903 KM) i doprinosi na teret penzija za isplatu sredstava pomoći penzionerima po Uredbi za pomoć stanovništvu uslijed rasta indeksa potrošačkih cijena (433.284 KM). Doprinosi za zdravstveno osiguranje na teret penzija isplaćuju se na osnovu Zaključka Vlade FBiH iz 2003. godine. Zaključkom je podržan prijedlog Federalnog ministarstva zdravstva i Federalnog ministarstva rada i socijalne politike da se međusobne obaveze i potraživanja Federalnog zavoda i Federalnog ministarstva zdravstva zaključno sa 31. 8. 2003. godine otpisu, a da ubuduće Federalni zavod nastavi plaćati doprinos za zdravstveno osiguranje penzionera u visini od 1,2% od penzije.

Naknade za troškove sahrane iskazane su u iznosu od 5.989.369 KM. Procedura ostvarivanja prava na ovu naknadu regulisana je Pravilnikom o naknadi troškova sahrane u slučaju smrti korisnika penzije, koji je Upravni odbor usvojio 27. 2. 2018. godine, a saglasnost na njega dala je Vlada FBiH 7. 6. 2018. godine. Izmjene Pravilnika o naknadi troškova sahrane u slučaju smrti korisnika penzije izvršene su februaru i aprilu 2022. godine. Vlada FBiH na izmjene i dopune ovog Pravilnika dala je saglasnost 12. 5. 2022. godine.

Pravilnikom su uređena prava korisnika, odnosno ko je umrli korisnik, ko ostvaruje pravo na naknadu, koji se troškovi smatraju troškovima sahrane, rokovi i pokretanje postupka za naknadu, podnošenje zahtjeva i dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev. Zahtjev se podnosi u Federalnom zavodu najkasnije tri mjeseca od smrti korisnika penzije. Finansijskim planom Federalnog zavoda planirane su naknade za troškove sahrane i odobrene budžetom u iznosu od 6.000.000 KM.

Obavljenom revizijom konstatovali smo da se isplate naknada za troškove sahrane ne vrše u roku od 60 dana od dana zaprimanja zahtjeva. Navodimo primjer da su u mjesecu novembru 2022. godine (21. 11. 2022. godine) donesene odluke o naknadi troškova sahrane za zahtjeve podnesene u julu, augustu i septembru 2022. godine, a do marta 2023. godine nisu donesene odluke niti je vršena isplata ovih naknada korisnicima.

Prema prezentovanim podacima tokom 2022. godine zaprimljeno je 17.665 zahtjeva, a od tog broja odlučeno je u 15.710 zahtjeva, i to 15.167 pozitivno i 543 negativno. Također je navedeno da je zaprimljeno 316 prigovora na odluke o naknadi troškova sahrane, od kojih se po 280 prigovora postupilo (250 negativno i 30 pozitivno), dok će se ostali rješavati u narednoj godini. U toku su četiri sudska postupaka koje su pokrenule nezadovoljne stranke.

Preporuka:

- **zahtjeve za isplate troškova sahrane rješavati i isplaćivati u rokovima utvrđenim Pravilnikom o naknadi troškova sahrane u slučaju smrti korisnika penzije.**

Tekući transferi neprofitnim organizacijama

Tekući transferi neprofitnim organizacijama iskazani su u iznosu od 454.440 KM i odnose se na liječenje penzionera preko udruženja penzionera. Sporazumom o kriterijima utroška i načinu realizacije dodijeljenih sredstava zaključenog 26. 5. 2022. godine sa savezima penzionera u FBiH je utvrđeno da se sredstva u iznosu 470.000 KM tokom 2022. godine dodjeljuju Savezu udruženja penzionera FBiH (385.4000 KM) i Savezu kantonalnih udruženja Mostar (84.600 KM). Kriterij za raspodjelu ukupno dodijeljenih sredstava između saveza zasnovan je isključivo na broju penzionera koji se vode u njihovim evidencijama. Sporazumima je utvrđeno da će savezi kojima se sredstva dodjeljuju koristiti ih na način i uz kriterije propisane njihovima internima aktima, a Federalni zavod vršit će prenos sredstava na transakcijske račune saveza po podnesenim zahtjevima koji sadrže dokumentaciju o korištenju usluga koje su predmet ovog sporazuma, uz iskazanu vrijednost usluge za svaki konkretan zahtjev. Potpisnici sporazuma su obavezni dodijeljena sredstva iskoristiti do 31. 12. 2022. godine, a zahtjeve za plaćanje usluga dostaviti najkasnije do kraja januara 2023. godine. Sporazumom je propisano da su oba saveza do kraja prvog kvartala 2022. godine dužna izraditi zajednički izvještaj o korištenju sredstava i dostaviti Federalnom zavodu. Predmetni izvještaji su Federalnom zavodu dostavljeni u utvrđenom roku.

7.1.2.4 Izdaci za nabavku stalnih sredstava

Izdaci za nabavku stalnih sredstava realizovani su u iznosu od 2.939.805 KM i odnose se na: nabavku postrojenja i opreme (2.928.928 KM) i ulaganja u građevinske objekte (10.877 KM).

7.2 BILANS STANJA

7.2.1 Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe

Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe iskazani su u iznosu od 37.604.759 KM, a odnose se na: novčana sredstva i plemenite metale (356.695 KM), kratkoročna potraživanja (23.714.589 KM) i kratkoročne plasmane (13.533.475 KM).

7.2.1.1 Novčana sredstva

Novčana sredstva iskazana su u iznosu od 356.695 KM i odnose se na izdvojena novčana sredstva (353.929 KM) i gotovinu u blagajni (2.766 KM).

Zakonom o trezoru u FBiH propisano je da JRT posluje isključivo u domaćoj valuti (konvertibilna marka), te da transakcije u stranoj valuti nije moguće realizovati, odnosno isplate penzija korisnicima koji sa prebivalištem u inostranstvu nije moguće vršiti preko JRT-a, jer je za međunarodni platni promet potrebno imati račun u stranoj valuti. Zbog navedenog, prelaskom Federalnog zavoda na trezorsko poslovanje transakcijski račun u domaćoj valuti otvoren kod UniCredit banke ostao je aktivan. Na ovaj račun sa JRT izvršava se prenos sredstava neophodnih za isplatu ino penzija (na osnovu naloga Federalnog zavoda), nakon čega se sredstva konvertuju i prebacuju na aktivne devizne račune, odnosno deset deviznih računa otvorenih kod UniCredit banke d.d. Mostar u različitim valutama (devizni računi u sljedećim valutama: EUR, SEK, CHF, HRK, USD, AUD, DKK, GBP, CAD i NOK) sa kojih se vrši isplata penzija korisnicima. **Nije izvršena izmjena Zakona o PIO u dijelu koji se odnosi na isplatu ino penzija, definisano članom 114. ovog Zakona, na način da Federalni zavod isključivo za isplatu penzija korisnicima u inostranstvo može koristiti račun otvoren u poslovnoj banci u BiH.**

Tokom 2022. godine, osim sredstava pristiglih sa JRT-a na aktivni račun na UniCredit banku pristizale su razne uplate, a iz izvoda uzetih u uzorak utvrdili smo da se uplate odnose na: povrate penzija, uplate po osnovu raznih obustava iz penzija, uplate po zaključenim sporazumima o nagodbi, povrat naknada za troškove sahrane, uplate po osnovu izdatih računa od kupaca sa kojima su zaključeni ugovori, uplate rata po presudama riješenim u korist Federalnog zavoda, uplate po kupoprodajnim ugovorima zaključenim sa fizičkim licima za prodaju stanova u Bosanskoj Krupi, uplate porodiljnih naknada od Centra za socijalnu zaštitu, uplate po Ugovoru o kupoprodaji Doma penzionera „Nedžarići“ i razni drugi prilivi koji se nesmetano uplaćuju.

Navedeni račun Federalnog zavoda je aktivan, a obveznici i dalje na transakcijski račun plaćaju obaveze prema Federalnom zavodu, umjesto na JRT FBiH. Federalni zavod od 1. 1. 2021. godine na JRT vrši prenos sredstava akumuliranih na transakcijskom računu na mjesечно nivou u skladu sa instrukcijom Federalnog ministarstva finansija. Stanje sredstava na računu na 31. 12. 2022. godine iznosilo je 28.831 KM, dok je stanje na deviznom (EUR) računu iznosilo 22.214 KM (stanja na svim ostalim deviznim računima na 31. 12. 2022. godine su 0 KM).

Osim navedenih, **Federalni zavod je raspologao sa dva namjenska računa** otvorena kod: Intesa Sanpaolo banke (stambeni račun) i kod UniCredit banke (privatizacijski račun). Krajem 2021. godine Federalnom ministarstvu finansija upućen je Prijedlog odluke o otvaranju namjenskih podračuna u sklopu JRT za: stambeni i privatizacijski namjenski račun.

Federalno ministarstvo finansija dostavilo je Odgovor u kojem je navedeno da prema raspoloživim informacijama, te važećoj zakonskoj regulativi ne radi se o namjenskim računima, te nema zakonske osnove za otvaranje posebnih namjenskih računa. U vezi sa navedenim stav Federalnog ministarstva finansija je da namjenski računi ne mogu biti otvoreni. U pogledu stambenog računa stav Ministarstva je da može ostati privremeno otvoren, a da se akumulirana sredstva prenose na JRT na mjesечно nivou, dok privatizacijski račun treba zatvoriti.

Federalni zavod postupio je u skladu sa instrukcijama Federalnog ministarstva finansija. Na JRT je 28. 1. 2022. godine sa privatizacijskog računa izvršen prenos sredstava u iznosu od 1.089.215 KM, a 31. 1. 2022. godine privatizacijski račun na zahtjev Federalnog zavoda je zatvoren. Također, 27. 1. 2022. godine sa stambenog računa izvršen je prenos sredstava u iznosu od 1.300.000 KM, a stanje stambenog računa nakon prenosa iznosilo je 81.349 KM.

Tokom 2022. godine na namjenski račun za prodaju stanova izvršena je uplata rata za kupovinu stanova u vlasništvu Federalnog zavoda, zakupnine za izdate stanove, obustave od penzija za kupovinu ili zakup stanova u iznosu od 251.666 KM. Po Zakonu o dodjeli, vraćanju u posjed i prodaji stanova (član 13.) 70 % od ukupnih uplata prenosi se na račun općina na čijem se području nalazi stan, a 30% je prihod Federalnog zavoda. Plaćanje općinama izvršeno je u iznosu od 176.167 KM, a 75.500 KM evidentirano je kao prihod Federalnog zavoda (pripadajućih 30% od uplaćenih sredstava). Obaveze za dugoročne plasmane i razgraničeni prihodi evidentirane u poslovnim knjigama u prethodnom periodu tokom 2022. godine korigovani su za uplate rata za 2020., 2021. i 2022. godinu (dio koji se odnosi na uplate općinama u iznosu od 70% uplaćenih rata, a 30% sredstava od uplaćenih rata koja pripadaju Federalnom zavodu je oprihodovano). Na transakcijskom računu za prodaju stanova otvorenom kod Intesa Sanpaolo banke stanje novčanih sredstava na 31. 12. 2022. godine iznosilo je 353.929 KM.

Stanje novčanih sredstava iskazanih u Glavnoj knjizi Trezora i u finansijskim izvještajima sačinjenim na osnovu evidentiranih podataka u Glavnoj knjizi ne odgovara stvarnom stanju novčanih sredstava iskazanih na računima Federalnog zavoda zaključno sa 31. 12. 2022. godine. U finansijskim izvještajima manje su iskazana novčana sredstva za iznos od 404.974 KM (353.929 KM sredstava na namjenskom stambenom računu, 28.831 KM na aktivnom transakcijskom računu otvorenom kod UniCredit banke i 22.214 KM sredstva na deviznom EUR računu) u odnosu na stvarno stanje, koliko je iskazano na računima van trezora kojima raspolaže Federalni zavod.

7.2.1.2 Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 23.714.589 KM, a čine ih: ostala potraživanja (16.673.113 KM) i potraživanja za isporučenu robu i usluge (7.041.476 KM).

Ostala potraživanja iskazana su u iznosu od 16.673.113 KM, a struktura im je sljedeća: potraživanja po vansudskim poravnanjima - doprinosi (11.085.258 KM), potraživanja za preplate penzija iz prethodnih godina (5.347.023 KM), sumnjiva i sporna potraživanja (238.625 KM) i potraživanja za bolovanja preko 42 dana (2.207).

Potraživanja po vansudskim poravnanjima iskazana su u iznosu od 11.085.258 KM, a odnose se na poravnanja koja je Federalni zavod zaključio sa dužnicima - obveznicima doprinosa, kao i sa korisnicima kojima je u prethodnom periodu isplaćen viši iznos penzija (pretplata penzija iz prethodnog perioda).

Sumnjiva i sporna potraživanja iskazana su u iznosu od 238.625. KM, a najznačajniji se odnose na: ERC ZIPO d.o.o. Sarajevo (155.499 KM), Zifet Pilavić (28.272 KM), Dževad Duvnjak (20.900 KM), Castelo d.o.o. Kakanj (13.381 KM), Metromedia d.o.o. Sarajevo (12.020. KM) i Mitex Sarajevo (5.760 KM).

Potraživanja za isporučenu robu i usluge iskazana su u iznosu od 7.041.476 KM, a čine ih: potraživanja po Sporazumu o izmirenju duga po Zakonu o naplati i djelimičnom otpisu duga²⁵ (6.937.567 KM) i potraživanja od kupaca za obavljene usluge (103.909 KM).

Potraživanja po sporazumu Zakona o naplati i djelimičnom otpisu duga iskazana su u iznosu od 6.937.566 KM i odnose se na 10 Sporazuma o izmirenju duga („Fabrika termoplastike „Progres“ Kakanj, „Livnica“ d.d. Vareš, DP „Saniteks“ d.d. Velika Kladuša, „Hidrotehnika“ d.o.o. Kladanj, „Bosna GP“ Sarajevo, „Barit“ d.o.o. Kreševo, „BNT“ traktori i autodizalice d.o.o. Novi Travnik, „Olimp“ d.d. Gračanica, Tvornica papirne ambalaže „Grafopak“ d.o.o. Gračanica i „Rudarinvest“ d.o.o. Banovići. Prema dostavljenom Pregledu dužnika sa kojima je potpisana Sporazum o izmirenju duga utvrđeno je da je za sve dužnike dug dospio u cijelosti.

²⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 25/06

Federalni zavod je od Porezne uprave FBiH više puta (posljednji put 2. 11. 2022) tražio informaciju o obveznicima uplate doprinosa po osnovu Sporazuma o izmirenju duga po Zakonu o naplati i djelimičnom otpisu dospjelih, a neuplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje za sljedeće dužnike: „Barit“ d.o.o. Kreševu, „BNT traktori i autodizalice“ d.o.o. Novi Travnik, „Olimp“ d.d. Gračanica, Tvorница papirne ambalaže „Grafopak“ d.o.o. Gračanica i „Rudarinvest“ d.o.o. Banovići. Navedeni dužnici su u nadležnosti Kantonalne porezne uprave, područni ured Tuzla i Kantonalne porezne uprave, područni ured Novi Travnik. Kantonalni porezni ured Tuzla je 14. 3. 2022. i 28. 11. 2022. godine dostavio odgovore na tražene informacije u kojima je detaljno obrazloženo stanje dugovanja, kao i poduzete radnje, zaključeni sporazumi o plaćanju u ratama tokom 2020. i 2021. godine, iznosi uplata u 2020. godini po pokrenutim prinudnim naplatama za zaposlenike koji su ispunili uslove za penziju, kao i da se za određene uplate dužnika mora utvrditi da li se odnose na obaveze sadržane u predmetima prinudne naplate. Kantonalni porezni ured Novi Travnik do okončanja revizije nije dostavio odgovor na tražene informacije.

Osim navedenog, nije prezentovana dokumentacija na osnovu koje možemo potvrditi da su poduzete aktivnosti rezultirale boljom naplatom doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje.

Kratkoročni plasmani iskazani su u iznosu od 13.533.475 KM, a odnose na sumnjiva i sporna potraživanja po depozitima od Hercegovačke banke d.d. Mostar.

7.2.2 Stalna sredstva

7.2.2.1 Stalna sredstva

U finansijskim izveštajima Federalnog zavoda na 31. 12. 2022. godine iskazana su stalna sredstva u iznosu od 67.202.945 KM i odnose se na sadašnju vrijednost stalnih sredstava u iznosu od 66.796.021 KM (nabavna vrijednost 100.586.840 KM, otpisana vrijednost 33.790.819 KM) i dugoročne plasmane 406.924 KM.

Struktura stalnih sredstava iskazana je u sljedećim iznosima:

	u KM	
	31. 12. 2022.	31. 12. 2021.
STALNA SREDSTVA	66.796.021	90.334.204
Zemljište	169.692	23.348.887
Građevinski objekti	75.816.271	75.606.351
Oprema	22.775.190	19.921.663
Ostala osnivačka ulaganja	1.825.687	1.825.687
Isprawka vrijednosti stalnih sredstava	(33.790.819)	(30.368.384)

Prema prezentovanim podacima o imovini Federalnog zavoda, značajan broj građevinskih objekata (poslovnih prostora) nije uknjižen zbog osporavanja vlasništva, neusklađenosti planova, neusklađenosti katastra i zemljišnih knjiga, nedostatka relevantnih dokaza za uknjižbu, uništenih dokumenata uslijed ratnih okolnosti i slično. Osim toga, za značajan dio poslovnih prostora evidentiranih u poslovnim knjigama Federalni zavod ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja. Za najveći dio neuknjiženih poslovnih prostora pokrenuti su postupci uknjižbe u skladu sa Zakonom o stvarnim pravima FBiH.

Zemljište je iskazano u iznosu od 169.692 KM i u odnosu na prethodnu godinu manje je iskazano za 23.179.195 KM. Smanjenje se odnosi na isknjiženo zemljište, zbog prodaje Doma penzionera „Nedžarići“, koje je bilo evidentirano u poslovnim knjigama Federalnog zavoda.

Građevinski objekti Federalnog zavoda čine poslovni prostori nabavne vrijednosti od 63.197.499 KM i stanovi nabavne vrijednosti od 12.408.852 KM (stanovi koji su u fazi otkupa i stanovi za koje nije izvršen otkup).

Tokom 2022. godine izvršeno je povećanje vrijednosti građevinskih objekata u iznosu od 306.339 KM, a najznačajnije se odnose na: adaptaciju poslovnih prostora u iznosu od 10.877 KM i prebacivanja objekata iz vanbilansne evidencije u iznosu od 295.462 KM (poslovni prostori u Olovu 66.362 KM, Orašju 57.246 KM i Širokom Brijegu 171.853 KM). Smanjenje građevinskih objekata izvršeno je za iznos obračunate amortizacije za 2022. godinu (2.237.296 KM) i otpis i rashodovanje (1.457.936 KM) koje je iskazano zbog problema koji su nastali prelaskom na novi modul za stalna sredstva, jer se pojavilo neslaganje vrijednosti zgrade na kojoj je vršena adaptacija, a jedno od rješenja bilo je da se zgrada u potpunosti isknjiži i ponovo uknjiži kao novo stalno sredstvo, što je i učinjeno.

Prema prezentovanoj dokumentaciji utvrđeno je da Federalni zavod u svojim pomoćnim evidencijama vodi 150 poslovnih prostora (116 evidentiranih u Bilansu stanja, a 34 u vanbilansnoj evidenciji) koje najvećim dijelom koriste središnje i kantonalne administrativne službe i ispostave, kao i udruženja penzionera. Od 116 poslovnih prostora evidentiranih u Bilansu stanja za 38 poslovnih prostora u iznosu od 6.631.564 KM sadašnje vrijednosti Federalni zavod ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja stalnih sredstava.

Stanovi Federalnog zavoda iskazani su u iznosu od 12.408.852 KM i to u zbirnom iznosu u Glavnoj knjizi, a u pomoćnoj evidenciji stanovi se vode pojedinačno po nosiocima stanarskog prava. U ukupnom iznosu preuzeti su u knjigovodstvenu evidenciju prilikom spajanja Društvenog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Bosne i Hercegovine (DF PIO BiH) i Zavoda penzijskog i invalidskog osiguranja Mostar u jedinstven Federalni zavod. Tokom 2022. godine vrijednost stanova povećana je za 101.159 KM, zbog raskida ugovora sa kupcima, a smanjenje je izvršeno za iznos od 197.558 KM kao posljedica prodaje stanova nosiocima stanarskog prava.

U Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2021. godinu navedeno je da je izvršena prodaja stanova u Bosanskoj Krupi (dva stana). Sredstva od uplate u iznosu od 35.500 KM, kao i ostatak sredstava za Dom penzionera „Nedžarići“ u iznosu od 19.063.486 KM uplaćena su na transakcijski račun Federalnog zavoda kod UniCredit banke u januaru i februaru 2022. godine. Navedena sredstva su prenesena na JRT u februaru i martu 2022. godine. Skrećemo pažnju da je Federalni zavod dobio status budžetskog korisnika i da je obavezan sve finansijske transakcije koje se odnose na budžet evidentirati posredstvom Glavne knjige Trezora. Budžetski korisnici odgovorni su za potpuno i pravovremeno uplaćivanje svih prihoda i primitaka na JRT (uplate i isplate se moraju vršiti isključivo preko JRT-a), kako je utvrđeno Zakonom o trezoru u FBiH.²⁶ Međutim, transakcijski račun Federalnog zavoda na UniCredit banci ostao je aktivan, kako bi se osigurao kontinuitet u isplati penzija korisnicima sa prebivalištem u inostranstvu. Navedena nepravilnost konstatovana je u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2021. godinu i data preporuka, za koju smo ocjenom postupanja prilikom obavljanja revizije za 2022. godinu utvrdili da je realizovana, jer nakon toga nisu vršene uplate na transakcijski račun Federalnog zavoda.

Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH propisano je da poslovne knjige čine dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige, koje se, između ostalih, vode za nematerijalna stalna sredstva, nekretnine, postrojenja i opremu. Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH propisano je da su pomoćne knjige, knjige za unos podataka u trezorski sistem i pomoćne knjige koje vode budžetski korisnici, koji su ih na kraju fiskalne godine obavezni povezati, uskladiti i zaključiti. Osim toga, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH (član 67. stav (2)) propisano je da su budžetski korisnici prije popisa dužni izvršiti usklađivanje podataka iz pomoćnih knjiga sa podacima iz Glavne knjige.

Analizom Pomoćne knjige stalnih sredstava i sredstava iskazanih u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda utvrđeno je da stanja iskazana u Glavnoj knjizi nisu usaglašena sa stanjem iskazanim u Pomoćnoj knjizi stalnih sredstava za 12.312.433 KM, a odnose se na vrijednost stambenih objekata evidentiranih u Glavnoj knjizi (stanje nije iskazano u Pomoćnoj knjizi). Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

²⁶ „Sl. novine FBiH“, br.26/16

Federalni zavod ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja građevinskih objekata za dio poslovnih prostora koje koriste kantonalne službe i ispostave i klubovi penzionera, evidentiranih u poslovnim knjigama Federalnog zavoda.

Preporuke:

- *osigurati validnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora iskazanih u poslovnim knjigama Federalnog zavoda;*
- *usaglasiti iskazano stanje stalnih sredstava u Glavnoj knjizi i pomoćnoj knjizi u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i podzakonskim aktima.*

Oprema je iskazana u iznosu od 22.775.190 KM, a čine je: postrojenja i oprema (19.580.130 KM), alati, pogonski i kancelarijski namještaj (2.459.534 KM), transportna sredstva (702.910 KM) i djela likovnih umjetnika (32.616 KM). Tokom 2022. godine izvršena je nabavka opreme u ukupnom iznosu od 2.928.928 KM, a odnosi se na: nabavku postrojenja i opreme (2.770.394 KM), nabavku transportnih sredstava (149.950 KM) i alata, pogonskog i kancelarijskog namještaja (8.584 KM).

Nabavka postrojenja i opreme odnosi se na: kompjutersku opremu (2.752.539 KM), opremu koja je ugrađena u postojeću (12.336 KM) i uredsku opremu i mašine (5.519 KM). Smanjenje opreme odnosi na iznos obračunate amortizacije za 2022. godinu (2.831.225 KM) i otpis i rashodovanje (103.278 KM). Tokom 2022 godine na prijedlog Komisije za popis stalnih sredstava i sitnog inventara rashodovana je oprema sadašnje vrijednosti 362 KM (nabavne vrijednosti 81.320 KM i otpisane vrijednosti 80.958 KM).

Transportna sredstva iskazana su u iznosu od 702.910 KM i u odnosu na prethodnu godinu povećana su za 149.950 KM (nabavka tri službena putnička vozila), dok se smanjenje odnosi na iznos obračunate amortizacije za 2022. godinu (76.395 KM).

Ostala osnivačka ulaganja (1.825.687 KM) odnose se na Elektronski računarski centar zdravstva i penzijskog osiguranja d.o.o. Sarajevo, koji je odlukom Vlade FBiH iz 2010. godine prenesen u vlasništvo Federalnog zavoda.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se linearном metodom otpisa i to za svako pojedinačno sredstvo, a godišnje amortizacijske stope koje se primjenjuju u skladu su sa stopama iz Nomenklature stalnih sredstava (građevinski objekti 1,3%, oprema 10 - 20%, transportna sredstva 15,5%, ostale uredske mašine 14,3 - 16,5%, kancelarijski namješta 12,5% i ugrađena oprema 14,3 - 18%). Obračun i knjigovodstveno evidentiranje amortizacije za 2022. godinu izvršeno je u iznosu od 5.143.871 KM.

Skrećemo pažnju na to da je 1. 1. 2022. godine u primjeni novi modul za stalna sredstva „FA modul“ u okviru ISFU sistema trezorskog poslovanja, koji je namijenjen za evidentiranje osnovnih sredstava, a njegova primjena je trebala osigurati da se sve promjene unesene u pomoćnu knjigu osnovnih sredstava automatski prenose u Glavnu knjigu. Međutim, prelaskom na FA modul automatizmom nisu osigurani tačni podaci, zbog čega su se ručnim nalozima izvršile potrebne korekcije kako bi se usaglasili podaci u pomoćnoj i Glavnoj knjizi Federalnog zavoda.

U skladu s članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, članom 66. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i tačkom 25. Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i Trezor, budžetski korisnici vrše revalorizuju imovine, obaveze i izvora sredstava. Knjigovodstveni iznos stalnih sredstava treba korigovati ako je opći indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda porastao za više od 10% tokom tekuće godine, odnosno od datuma nabavke sredstava ili datuma posljednjeg korigovanja vrijednosti. Revalorizacija se obavlja primjenom indeksa promjene cijene, koje objavljuje Federalni zavod za statistiku. Efekti revalorizacije povećavaju izvore stalnih sredstava za razliku između rezultata revalorizacije nabavne vrijednosti i rezultata revalorizacije otpisane vrijednosti.

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena industrijskih proizvoda od januara do decembra 2022. porastao je za 17,4%. Uzimajući u obzir sadašnju vrijednost stalnih sredstava i izvora stalnih sredstava na 31. 12. 2022., efekat revalorizacije bi bilo povećanje knjigovodstvene vrijednosti stalnih sredstava od 11.622.508 KM. Sredstva u pripremi i sredstva van upotrebe se ne revalorizuju.

Prema izjavi odgovorne osobe Federalnog zavoda vođenje pomoćne evidencije stalnih sredstava se vrši u Federalnom zavodu, međutim obračun i unos revalorizacije nije izvršen. S tim u vezi, kontaktirano je Federalno ministarstvo finansija, koje je zaduženo za dostavljanje Predbilansnih radnji, a između ostalih i za stalna sredstva. Međutim, prema usmenom odgovoru Federalnog ministarstva finansija podatak od Federalnog zavoda za statistiku o rastu cijena industrijskih proizvoda za 2022. godinu objavljen je nakon Predbilansnih radnji.

Revalorizacija se vrši primjenom kumulativnog iznosa rasta cijena proizvođača industrijskih proizvoda, koje objavljuje Federalni zavod za statistiku na način da povećava vrijednost izvora stalnih sredstava za razliku između rezultata revalorizacije nabavne i ispravke vrijednosti, kako bi se u periodu inflacije njihova vrijednost uskladila. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena industrijskih proizvoda od januara do decembra 2022. godine porastao je za 17,4%, što je iziskivalo revalorizaciju. S obzirom na to da nisu stvoreni tehnički uslovi, Federalni zavod nije izvršio revalorizaciju stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa propisima za budžetske korisnike.

Preporuka:

- **izvršiti revalorizaciju stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu s članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, članom 66. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i tačkom 25. Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i Trezor.**

7.2.2.2 Dugoročni plasmani

Dugoročni plasmani iskazani u iznosu od 406.924 KM odnose se na ugovore o kupoprodaji stanova i ugovore o stambenim kreditima datih zaposlenima Federalnog zavoda za adaptaciju i rekonstrukciju stanova u njihovom vlasništvu.

Federalni zavod zaključio je ugovore o kupoprodaji stanova sa penzionerima i zaposlenicima u ranijem periodu, na osnovu Zakona o vraćanju, dodjeli i prodaji stanova, kojim je prema utvrđenoj cijeni stana definisana otplata u 10 jednakih godišnjih rata sa 1% godišnje kamate. Utvrđili smo da se kontinuirano prate uplate rata koje proizilaze iz zaključenih ugovora, a u slučaju kašnjenja sa plaćanjem, prema dužnicima se poduzimaju pravne radnje, određeni ugovori su i poništeni.

Stambeni krediti dati zaposlenima Federalnog zavoda za adaptaciju i rekonstrukciju stanova u njihovom vlasništvu, odobreni su Odlukom Upravnog odbora iz 2014. godine, a na osnovu Pravilnika o stambenim odnosima. Dodjela kredita vršena je u iznosima od 10.000 KM, 7.000 KM i 5.000 KM zavisno od broja bodova prema konačnoj utvrđenoj listi. Sredstva za isplatu kredita osiguravana su sa posebnog namjenskog računa od prodaje stanova Federalnog zavoda. Zaključenim ugovorima o stambenim kreditima utvrđeno je da su krediti odobravani na period od 60 mjeseci uz godišnju kamatnu stopu od 2%. Utvrđili smo da se povrat kredita vrši mjesечnim obustavama iz plaća zaposlenih. Tokom 2022. godine zaključena su tri nova ugovora o kupoprodaji stanova na osnovu Zakona o vraćanju, dodjeli i prodaji stanova.

Skrećemo pažnju na to da je u januaru 2022. godine, prema instrukciji Federalnog ministarstva finansija, na JRT preneseno stanje novčanih sredstava iskazano na ovom računu.

U Glavnoj knjizi Federalnog zavoda tokom 2022. godine izvršena je korekcija iskazanih početnih stanja tako što je za iznos prodatih stanova izvršeno zaduženje dugoročnih plasmana i istovremeno odobrenje kratkoročnih razgraničenja za isti iznos. Također, izvršene su korekcije iskazanih stanja za iznose uplaćenih rata za otplatu stanova za 2020., 2021. i 2022. godinu, kao i iskazivanje dijela prihoda koji pripada Federalnom zavodu. Shodno tome, navedena pozicija je umanjena za iznos od 692.405 KM.

7.2.3 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazana su u iznosu od 44.753.755 KM, a odnose se na: kratkoročna razgraničenja (23.970.281 KM), obaveze prema radnicima (17.066.886 KM) i kratkoročne tekuće obaveze (3.716.588 KM).

Kratkoročna razgraničenja obuhvataju razgraničene ostale prihode (23.938.168 KM) i razgraničene ostale rashode, koji se odnose na sredstva koje je rezervisala banka (32.114 KM).

Razgraničeni ostali prihodi odnose se na vansudska poravnanja za preplate penzija iz prethodnog perioda (5.347.023 KM), vansudska poravnanja - doprinosi (11.085.258 KM), sporazumi po Zakonu o naplati i djelimičnom otpisu duga (6.937.566 KM), obaveze po odobrenim stambenim kreditima (464.411 KM) i izdate račune Federalnog zavoda za izvršene usluge (103.909 KM.)

Obaveze prema radnicima (17.066.886 KM) odnose se na: plaće i naknade plaća (2.267.849 KM) i ostale doprinose i obaveze prema drugim fizičkim licima (14.799.037 KM). Obaveze prema radnicima su obaveze za plaće, doprinose i naknade za plaće za mjesec decembar 2022. godine. Obaveze prema drugim fizičkim licima odnose se na obaveze za isplatu penzija.

Kratkoročne tekuće obaveze (3.716.588 KM) obuhvataju: obaveze prema dobavljačima od 1.625.315 KM, ostale obaveze od 270.931 KM (obaveze prema općinama za 70% vrijednosti uplate rate stana), kratkoročne obaveze prema fizičkim licima od 14.836 KM (obaveze za naknade Upravnom odboru, naknade po ugovorima o djelu) i ostale kratkoročne obaveze od 1.798.784 KM, obaveze po obustavljenim porezima i doprinosima od 6.675 KM i obaveze po osnovu putnih troškova od 47 KM.

7.2.4 Popis sredstava i obaveza

Upravni odbor Federalnog zavoda je 4. 11. 2022. godine donio Odluku o popisu sredstava, obaveza i potraživanja, zaliha i sitnog inventara na 31. 12. 2022. godine. Odlukom je imenovana Centralna popisna komisija, a direktorima Središnje administrativne službe i kantonalnih administrativnih službi je dato u nadležnost donošenje rješenja o broju i sastavu komisija, zadacima i rokovima za izvršenje popisa. Centralna popisna komisija 1. 12. 2022. godine donijela je Plan popisa sredstava, obaveza i potraživanja, zaliha i sitnog inventara, kojim su utvrđeni rokovi: završetka popisa, usaglašavanja knjigovodstvenog i popisanog stanja i dostavljanja izvještaja Centralnoj popisnoj komisiji. Planom popisa predviđeno je da je Centralna popisna komisija do 10. 2. 2023. godine obavezna sačiniti Elaborat o popisu i dostaviti ga Upravnom odboru.

Komisije formirane po kantonalnim administrativnim službama (10 komisija) i središnjim administrativnim službama (dvije komisije) dostavile su izvještaje o popisu stalnih sredstava, obaveza, potraživanja, zaliha i sitnog inventara, a Centralna popisna komisija je sačinila Elaborat o popisu kojim je sumirala podatke iskazane u pojedinačnim izvještajima središnjih i kantonalnih administrativnih službi. Upravni odbor usvojio je Elaborat o popisu Odlukom od 27. 2. 2023. godine, kojim je konstatovano da se: prihvati prijedlog rashodovanja stalnih sredstava sadašnje vrijednosti 362 KM (nabavna vrijednost 81.320 KM, a otpisana vrijednost 80.958 KM); da direktori kantonalnih administrativnih službi formiraju komisije za prodaju, uništenje ili poklanjanje rashodovanih sredstava najkasnije do 31. 3. 2023. godine, koje će sačiniti izvještaj o tome; da se prilikom premještanja osnovnih sredstava sa jedne na drugu lokaciju treba voditi evidencija; da se obrati velika pozornost na sudske sporove koje je pokrenuo i koje su pokrenute protiv Federalnog zavoda i da se prilikom imenovanja popisnih komisija u kantonalnim administrativnim službama nastavi praksa sa odabirom članova različitih struka.

Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH (član 67.) i Pravilnikom o popisu imovine, potraživanje, zaliha i obaveza utvrđena je obaveza popisa stalnih sredstava, novčanih sredstva, potraživanja, zaliha, kratkoročne i dugoročne obaveze, kapitala i dr. sa stanjem na 31. 12. tekuće godine, a nakon toga utvrđivanje razlike između stvarnog i knjigovodstvenog stanja.

Centralna popisna komisija konstatovala je da Federalni zavod osim novčanih sredstava iskazanih u Glavnoj knjizi na 31. 12. 2022. godine u iznosu od 353.929 KM raspolaže sa novčanim sredstvima na računima van trezora i to na: transakcijskom računu otvorenom kod UniCredit banke u iznosu od 28.831 KM i deviznom računu (EUR) 22.214 KM. Međutim, Federalni zavod van trezora ima otvoreni transakcijski račun za prodaju stanova na Intesa Sanpaolo banci, a stanje novčanih sredstava na 31. 12. 2022. godine iznosilo je 353.929 KM, što popisna komisija nije konstatovala.

Popisom nije utvrđeno stvarno stanje novčanih sredstava kojima Federalni zavod raspolaže na 31. 12. 2022. godine, što nije u skladu sa članom 67. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o popisu imovine, potraživanja, zaliha i obaveza Federalnog zavoda.

Preporuka:

- *popisom obuhvatiti i stanje novčanih sredstava iskazanih na transakcijskom računu za prodaju stanova u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o popisu imovine, potraživanja, zaliha i obaveza Federalnog zavoda.*

8. VANBILANSNA EVIDENCIJA

U vanbilansnoj evidenciji sa 31. 12. 2021. godine isказан је iznos od 715.086.475 KM. Navedeni iznos se odnosi na: sudske sporove pokrenute protiv Federalnog zavoda u iznosu od 554.848.976 KM, sporove pokrenute prema trećim licima od 141.602.305 KM i imovinu koja je devastirana ili se za nju vodi sudski postupak u iznosu od 18.635.194 KM.

Iskazana imovina odnosi se na Dom penzionera koji nije u funkciji u Bihaću (9.701.843 KM), poslovni prostori koje koriste klubovi penzionera, 27 poslovnih prostora (6.207.906 KM), poslovni prostor „Ključ Šik“ Sarajevo (1.562.567 KM) za koji se vode sudski sporovi oko vlasništva, poslovni prostor - Đački dom „Enver Šiljak“ Tuzla (1.083.548 KM) i poslovni prostori u Novom Travniku, Gračanici, Živinicama i Konjicu (79.330 KM), koji nisu u vlasništvu Federalnog zavoda.

Sudski sporovi pokrenuti protiv Federalnog zavoda i sporovi koje je Federalni zavod pokrenuo protiv trećih lica u vanbilansnoj evidenciji su iskazani su u ukupnom iznosu od 696.451.281 KM (detaljnije u tački 10. Izvještaja).

9. JAVNE NABAVKE

Upravni odbor je 8. 12. 2021. godine usvojio Plan javnih nabavki roba i usluga a 4. 4. 2022. godine Plan javnih nabavki kapitalnih ulaganja za 2022. godinu, kojima su utvrđene vrste nabavki, procijenjena vrijednost nabavki, vrsta postupka i vrijeme pokretanja postupka. Planom je predviđena nabavka roba i usluga (3.245.883 KM) i kapitalnih ulaganja (4.002.643 KM) ukupne vrijednosti 7.248.526 KM²⁷ putem otvorenih postupka, konkurenckih zahtjeva, direktnih sporazuma i pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja. Odluku o izmjenama i dopunama Plana javnih nabavki Upravni odbor donio je 16. 12. 2022. godine, kojom je za tri otvorena postupka izvršena izmjena procijenjene vrijednosti i uvećan Plan za 90.000 KM. Ukupna vrijednost planiranih javnih nabavki sa izmjenama i dopunama iznosi 7.338.526 KM.

Prema Izvještaju o ukupnom broju i ukupnoj vrijednosti dodijeljenih ugovora u 2022. godini zaključeno je 143 ugovora ukupne vrijednosti 3.480.348 KM (12 otvorenih postupka vrijednosti 2.697.217 KM, jedan pregovarački postupak bez objave obavještenja vrijednosti 267.503 KM, 111 direktnih sporazuma vrijednosti 125.109 KM i 19 konkurenckih zahtjeva vrijednosti 390.519 KM).

Revidirana su 22 postupka javnih nabavki ukupne ugovorene vrijednosti 2.572.876 KM (11 otvorenih postupka ukupne vrijednosti 1.977.322 KM, jedan pregovarački postupak bez objave obavještenja ukupne vrijednosti 267.503 KM, dva postupka iz Aneksa II dio B ukupne vrijednosti 169.064 KM, pet konkurenckih zahtjeva ukupne vrijednosti 144.673 KM i tri direktna sporazuma ukupne vrijednosti 14.314 KM).

Izvršili smo uvid u sljedeće postupke:

- nabavka modularnog data centra provedena putem otvorenog postupka, kojim je odabran dobavljač „Net“ d.o.o. Mostar sa kojim je 22. 12. 2022. zaključen ugovor u vrijednosti od 350.872 KM;

²⁷ Vrijednosti planiranih i izvršenih javnih nabavki izražene su sa PDV-om.

- nabavka uredskog i potrošnog materijala provedena putem otvorenog postupaka, kojim je odabran dobavljač „Antonio Commerce“ d.o.o. Mostar sa kojim je 1. 9. 2022. godine zaključen ugovor u vrijednosti od 232.079 KM;
- osiguranje lica i imovine provedena putem otvorenog postupaka i zaključenim ugovorom sa dobavljačima „Triglav osiguranje i Sarajevo osiguranje“ d.d. Sarajevo sa kojima je 3. 8. 2022. godine zaključen ugovor u vrijednosti 69.425 KM;
- servis klima uređaja provedena putem otvorenog postupaka, kojim je odabran dobavljač „Alfa Therm“ d.o.o. Mostar i 31. 8. 2022. godine zaključen ugovor u vrijednosti 76.566 KM;
- nabavka arhivskih polica provedena putem otvorenog postupaka, a odabrani dobavljač je „Kabas“ d.o.o. Sarajevo sa kojim je 5. 1. 2023. godine zaključen ugovor vrijednosti 80.723 KM;
- nabavka računara provedena putem otvorenog postupaka kojim je odabran dobavljač „BBS“ d.o.o. Sarajevo sa kojim je 25. 5. 2022. godine zaključen ugovor u vrijednosti 393.120 KM;
- nabavka skenera, čitača bar kodova i licenci provedena putem otvorenog postupaka, a odabran je dobavljač „INFO KOD“ d.o.o. Travnik sa kojim je 7. 4. 2022. godine zaključen ugovor u vrijednosti 115.947 KM;
- čišćenje uredskih prostorija (lot 4) provedena putem otvorenog postupaka, kojim je odabran dobavljač „Atalian global servises BiH“ d.o.o. Sarajevo sa kojim je zaključen ugovor 12. 5. 2022. godine u vrijednosti 51.895 KM;
- nabavka putničkih automobila putem otvorenog postupka kojim je izabran dobavljač „Apolo“d.o.o. Mostar sa kojim je 12. 4. 2022. godine zaključen ugovor vrijednosti 149.950 KM;
- nabavka bankarskih usluga putem otvorenog postupka kojim je odabran dobavljač „UniCredit bank“ d.d. Mostarsa kojim je 9. 5. 2022. godine zaključen ugovor u vrijednosti od 371.569 KM;
- nabavka benzina i dizel goriva putem otvorenog postupka, a ugovor je zaključen 22. 3. 2022. godine sa odabranim dobavljačem „Hifa petrol“ d.o.o. Sarajevo;
- adaptacija poslovnog prostora (KAS Zenica) provedena putem konkurenetskog zahtjeva, kojim je odabran dobavljač „Cospex“ d.o.o. Zenica sa kojim je 2. 12. 2022. godine zaključen ugovor u vrijednosti od 20.452 KM;
- čišćenje uredskih prostorija provedena putem konkurenetskog zahtjeva, kojim je odabran dobavljač „Eurosan“ d.o.o. Mostar sa kojim je 22. 7. 2022. zaključen ugovor u vrijednosti od 30.776 KM;
- nabavka UPS uređaja (SAS Mostar) provedena putem konkurenetskog zahtjeva, kojim je odabran dobavljač „Albat“ d.o.o. Sarajevo sa kojim je 11. 2. 2022. zaključen ugovor u vrijednosti od 11.583 KM;
- nabavka UPS uređaja (SAS Sarajevo) provedena putem konkurenetskog zahtjeva, kojim je odabran dobavljač „Albat“ d.o.o. Sarajevo, sa kojim je 16. 6. 2022. godine zaključen ugovor u vrijednosti od 32.877 KM;
- nabavka potrošnog materijala (Sanitarije) provedena putem konkurenetskog zahtjeva, kojim je odabran dobavljač „Antonio Commerce“ d.o.o. Mostar sa kojim je zaključen ugovor u vrijednosti od 48.985 KM;
- nabavka usluga održavanja eGop sistema putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, a odabrani dobavljač je „Info dom“ d.o.o. Sarajevo sa kojim je 9. 2. 2022. godine zaključen ugovor u vrijednosti od 267.503 KM;
- nabavka usluga zaštite ljudi i imovine (za potrebe KAS Sarajevo i SAS/ŽAS Mostar) provedena je putem dva postupka iz aneksa II dio B, a odabrani dobavljači su „Gama AA“ d.o.o. Sarajevo i „Delta Security“ d.o.o. Čitluk sa kojima su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti 169.064 KM;
- nabavka nadogradnje sistema za elektronsku evidenciju i dva postupka za čišćenje uredskih prostorija provedena su putem direktnih sporazuma sa dobavljačima „Delta Security“ d.o.o. Čitluk, „Clean team Grude“ i „Ekotime“ d.o.o. Sarajevo sa kojima su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti 14.314 KM.

Kod nabavke: modularnog data centra; uredskog i potrošnog materijala; osiguranja lica i imovine; servisa klima uređaja; arhivskih polica; računara; skenera, čitača bar kodova i licenci; i čišćenja uredskih prostorija putem otvorenog postupka ukupne ugovorene vrijednosti od 1.370.627 KM, kao i kod nabavke: UPS uređaja (SAS Mostar i SAS Sarajevo); nabavke sanitarija; čišćenja uredskih prostorija i adaptacije poslovnog prostora putem konkurenckih zahtjeva ukupne ugovorene vrijednosti od 144.673KM konstatovano je da tenderska dokumentacija nije sastavljena u skladu sa članom 7. Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda.²⁸ Navedenim članom Uputstva je propisano da ugovorni organ kao dokaz tehničke i profesionalne sposobnosti može tražiti dokaz o izvršenju jednog ili više istih ili sličnih ugovora, koji ne mogu biti veći od procijenjene vrijednost nabavke, odnosno procijenjene vrijednosti pojedinog lota. Federalni zavod je kod sačinjavanja tenderskih dokumentacija za navede postupke javnih nabavki u dijelu dokaza o tehničkoj i profesionalnoj sposobnosti potencijalnih ponuđača zahtijevao uspešno izvršenje najmanje jednog ugovora čija je vrijednost jednak ili veća od procijenjene vrijednosti pojedine nabavke ili lota. **Shodno navedenom, tenderske dokumentacije u dijelu dokaza o tehničkoj i profesionalnoj sposobnosti nisu sačinjene na način da svim ponuđačima omogućuju jednak tretman na konkurenckoj osnovi.**

Pored toga, utvrđeno je da su nabavke usluga čišćenja poslovnih prostorija u 2022. godini vršene putem otvorenog postupka (85.197 KM), konkurenckog zahtjeva (30.776 KM) i dva direktna sporazuma (11.616 KM). **Stoga je konstatovano da su nabavke vršene putem konkurenckog zahtjeva i dva direktna sporazuma, u ukupnom iznosu od 42.392 KM za usluge čišćenja poslovnih prostorija, i nisu u skladu sa članom 15. Zakona o javnim nabavkama, kojim je definisano da ugovornom organu nije dozvoljeno dijeljenje predmeta nabavke s ciljem izbjegavanja primjene odgovarajućeg postupka.**

Skrećemo pažnju da je nabavka bankarskih usluga (ispłata ino penzija, konverzija i kursne razlike) provedena je putem otvorenog postupka, Okvirni sporazum je 9. 5. 2022. godine zaključen sa UniCredit Bank d.d. Mostar na period od godinu dana i u iznosu od 371.569 KM. Uvidom u realizaciju navedenog postupka utvrđeno je da je u 2022. godini došlo do značajnog povećanja troškova bankarskih usluga (u odnosu na prethodne godine) i to u djelu konverzije i kursnih razlika prilikom isplate penzija korisnicima sa prebivalištem van BiH, što je za posljedicu imalo realizaciju vrijednosti okvirnog sporazuma prije isteka sporazumnog perioda. Tokom 2022. godine (u periodu od maja do decembra) realizovan je u iznosu od 330.264 KM odnosno 89% ugovorenog iznosa. Upravni odbor je 16. 12. 2022. godine donio Odluku o izmjeni Plana javnih nabavki kojom je povećao izdatke za bankarske usluge u djelu procijenjene vrijednosti sa 318.214 KM na 668.240 KM, međutim procedura za predmetnu nabavku nije započeta, iako je početkom februara 2023. godine okvirni sporazum vrijednosno u potpunosti realizovan. **S obzirom na navedeno, konstatovano je da postupak nabavke za bankarske usluge nije proveden blagovremeno, te da su nabavke bankarskih usluga sa dobavljačem (UniCredit Bank d.d. Mostar) vršene i nakon isteka realizacije okvirnog sporazuma, što nije u skladu sa članovima 3, 6. i 15. Zakona o javnim nabavkama.**

Preporuke:

- **dio Tenderske dokumentacije koji se odnosi na tehničke i profesionalne sposobnosti sačinjavati u skladu sa Uputstvom za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda;**
- **nabavke usluga čišćenja poslovnih prostorija provoditi uz dosljedno poštovanje principa i odredbi Zakona o javnim nabavkama, s ciljem izbjegavanja dijeljenja postupaka i primjene odgovarajućeg postupka;**
- **postupke javnih nabavki bankarskih usluga pokretati pravovremeno, kako bi se realizacija ugovora vršila u tekućoj fiskalnoj godini, a preuzimanje obaveza na teret budžeta vršilo u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH.**

²⁸ „Sl. glasnik BiH“, br. 90/14, 20/15

10. SUDSKI SPOROVI

Prema prezentovanom Pregledu sudske predmeta, Federalni zavod je pokrenuo 1.044 sudske spore u ukupnoj vrijednosti od 141.602.305 KM, od čega se 457 odnosi na one u kojima je Federalni zavod tužilac (4.329.012 KM), 307 u kojima je podnositelj potraživanja (134.299.961 KM), 154 postupaka u kojima je izvršenik (1.418.306 KM) i 126 postupaka u kojima je Federalni zavod tražilac ovre ili izvršenja (1.555.026 KM). Predmeti kod kojih je Federalni zavod podnositelj potraživanja najvećim dijelom odnose se na potraživanja po osnovu: stečajne mase svojih dužnika, likvidacionog postupka, imovinsko pravnih zahtjeva za naknadu štete i slično.

Protiv Federalnog zavoda zaključno sa 31. 12. 2022. godine vodi se 331 spor ukupne vrijednosti od 554.848.976 KM. Od ukupno pokrenutih sporova protiv Federalnog zavoda najznačajniji je onaj iz 2011. godine Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Republike Srpske kod Općinskog Suda u Sarajevu radi naknade štete u vrijednosti od 545.000.000 KM. Predmet ovog spora su penzije koje je isplatila Republika Srpska korisnicima koji su pravo na penzije do 1992. godine ostvarili na području FBiH. Općinski sud u Sarajevu je 13. 5. 2013. godine donio Rješenje o prekidu ovog postupka, jer je tužilac svojim Podneskom od 24. 4. 2013. godine tražio odgodu ročišta zbog toga što je Klub delegata u Domu naroda Parlamentarne Skupštine BiH podnio Ustavnom судu BiH zahtjev za ocjenu usaglašenosti Zakona o PIO FBiH i njegovih izmjena i dopuna sa odredbama Ustava BiH.

Cijeneći navode iz Podneska da je pokrenut postupak ocjene ustavnosti zakona koji je osnovni izvor prava, a kako je to isključivo u nadležnosti Ustavnog suda, Općinski sud je donio navedeno Rješenje. Do 31. 12. 2022. godine nije bilo značajnijih promjena vezano za ovaj spor.

Prema prezentovanim podacima u okviru radnih sporova zaključno sa 31. 12. 2022. godine iskazani su sporovi iz radnih odnosa u iznosu od najmanje 370.116 KM, koji su podneseni, odnosno rješavani tokom 2022. godine. Naime, protiv Federalnog zavoda tokom 2022. godine pokrenuto je pet radnih sporova radi novčanog potraživanja iz radnog odnosa (razlika neto plaće i doprinosi), dok je dio radnika tokom 2021. godine pokrenuo sporove po istom osnovu za period od 2018. do 2021. godine.

11. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Federalni zavod je 4. 7. 2023. godine dostavio komentar na Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2022. godinu.

U komentaru su data obrazloženja na kvalifikacije vezane za: sačinjavanje Bilansa stanja i dostavljanje Godišnjih finansijskih izvještaja nadležnim institucijama; rješavanje o pravima osiguranika u prvom i drugom stepenu, kao i rješavanja po presudama nadležnih sudova u zakonski utvrđenim rokovima; prekoračenje obaveza iznad iznosa sredstava utvrđenih Budžetom Federalnog zavoda i isticanje pitanja vezano za usklađivanje Pravilnika o radu sa Zakonom o radu u dijelu utvrđivanja sedmičnog fonda sati za puno radno vrijeme.

Za data obrazloženja nisu prezentovane nove činjenice, niti je dostavljena dokumentacija koja bi uticala na izmjene nalaza u Izvještaju, za šta dajemo sljedeća pojašnjenja:

- u obrazloženju vezanom za sačinjavanje Bilansa stanja, dostavljanje Godišnjih finansijskih izvještaja nadležnim institucijama i iskazivanja razlike na poziciji finansijskih i obračunskih odnosa s drugim povezanim jedinicama u okviru Glavne knjige Trezora navedeno je da su sačinjeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Primjenom odredbi utvrđenih članom 23. Pravilnika o finansijskom izvještavaju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH postupili biste suprotno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Budući da Federalni zavod svoje finansijsko poslovanje od 1. 1. 2020. godine obavlja u okviru Budžeta FBiH, obavezan je, kao i ostali korisnici koji svoje poslovanje obavljaju u okviru Glavne knjige Trezora, kod sačinjavanja Godišnjih finansijskih izvještaja primjenjivati odredbe utvrđene Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Nepostupanje u skladu s članom 23. navedenog Pravilnika za posljedicu je imalo da aktiva i pasiva Bilansa stanja ne odražavaju bilansnu ravnotežu za iznos od 62.899.118 KM.

Uvažavajući značajnost iznosa za koji nisu dobiveni dovoljni i primjereni revizorski dokazi na kojima bi se zasnivalo mišljenje, te zaključak revizora da bi mogući efekti neotkrivenih grešaka na finansijske izvještaje, ukoliko ih ima, bili i značajni i prožimajući, dato je suzdržano mišljenje na finansijske izvještaje u skladu sa MRevS-om 705 – Modifikacije mišljenja u izvještaju nezavisnog revizora;

- obrazloženja za predmete u vezi rješavanja o pravima osiguranika iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvom stepenu za koje je u komentaru navedeno da na prekoračenja roka iz člana 216. Zakona o upravnom postupku u velikoj mjeri utiču objektivni razlozi, kao što su: neažurna postupanja osiguranika, poslodavaca, inostranih nosilaca osiguranja, Instituta za medicinsko vještačenje, Porezne uprave FBiH i drugih institucija, uvođenje novih tehnologija za programska rješenja zbog zastarjelosti starih, novih aplikacija elektronskog poslovanja i slično, jer su Zakonom o upravnom postupku precizno utvrđeni rokovi rješavanja koje je Federalni zavod obavezan poštovati;
- u vezi obrazloženja koje se odnosi na stvorene obaveze iznad iznosa odobrenog operativnog budžeta za 3.882.061 KM navedeno je da Federalni zavod obračunava penzije u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, a isplate se vrše u skladu sa raspoloživim sredstvima, odnosno do visine sredstava odobrenih Budžetom FBiH. Federalni zavod nije upoznat na koji način je izvršena preraspodjela na osnovu koje su u januaru 2023. godine odobrena dodatna novčana sredstva, niti je Federalni zavod upoznat da se u Federalnom ministarstvu finansija mogu odobriti sredstva iznad iznosa utvrđenog Budžetom FBiH. Osim toga, Federalno ministarstvo finansija je nadležno da osigura kontrolu isplate sredstava do visine utvrđene Budžetom FBiH na način da uvedu adekvatne kontrole u svojim aplikacijama. Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta u FBiH za 2022. godinu propisano je da rashodi i izdaci svakog budžetskog korisnika ne mogu prelaziti iznos alociranih budžetskih sredstava odobrenih za svaki mjesec ili drugi period koje je Federalni zavod obavezan poštovati uzimajući u obzir da je prekoračenje nastalo na pozicijama rashoda Federalnog zavoda;
- za obrazloženje koje se odnosi na usklađivanje Pravilnika o radu sa Zakonom o radu u dijelu utvrđivanja sedmičnog fonda sati za puno radno vrijeme navodimo da je Zakonom o radu propisano da puno radno vrijeme traje 40 sati sedmično, ako zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije utvrđeno u kraćem trajanju. Pravilnikom o radu Federalnog zavoda definisano je puno radno vrijeme u trajanju od 37,5 sati sedmično. S obzirom na to da je revizijom konstatovano da Federalni zavod poslove iz nadležnosti ne izvršava u potpunosti u zakonski utvrđenim rokovima, smatramo da je utvrđeno sedmično radno vrijeme od 37,5 sati nedovoljno za blagovremeno obavljanje poslova.

Reviziju Federalnog zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje obavio je revizorski tim u sastavu: Merima Čerkez – voditeljica tima, i Ante Čović – član tima.

Voditeljica tima

Merima Čerkez, s. r.

Rukovoditeljica Sektora
za razvoj, metodologiju i upravljanje
kvalitetom

Mia Buljubašić, s. r.

Rukovoditeljica Sektora
za finansijsku reviziju
institucija FBiH

Kimeta Bihorac, s. r.

V. PRILOZI

- 1. GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI**
- 2. IZJAVA RUKOVODSTVA**

Identifikacijski broj: 4227137790008

šifra po kvalifikacionoj
djelatnosti: 84.30

Nadležno ministarstvo: Federalno ministarstvo finansija

Operativni broj: _____

Organizacijski broj: _____

Potrošačka jedinica-glava: Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje

Fukcionalni kod: 0610

Sjedište potrošačke jedinice: Mostar

Fond: _____

Pojedinačni obrasci: _____

Konsolidovani obrasci: _____

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

Period izvještavanja : od 01.01. do 31.12.2022.

R.b.	Broj Konta	POZICIJA	Oznaka za AOP	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (4-3)	Procenat 4/3 x 100
		2		3	4	5	6	7
1		P R I H O D I (2+17+36)	200	2,223,711,697	2,499,906,877	2,182,746,021	276,195,180	112.4%
2	710000	PRIHODI OD POREZA (3+7+9+11+13+14+15+16)	201	2,218,985,851	2,458,754,298	2,177,822,134	239,768,447	110.8%
3	711000	Porezi na dobit pojedinaca i preduzeća (4+5+6)	202	0	0	0	0	0.0%
4	711100	Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	203				0	
5	711200	Porezi na dobit preduzeća	204				0	
6	711900	Porez na dobit banaka i dr.fin.organizacija, društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća	205					0
7	712000	Doprinosi za socijalnu zaštitu (7=8)	206	2,218,985,851	2,458,754,298	2,177,822,134	239,768,447	110.8%
8	712100	Doprinosi za socijalnu zaštitu	207	2,218,985,851	2,458,754,298	2,177,822,134	239,768,447	110.8%
9	713000	Porezi na plaću i radnu snagu (13=14)	208	0	0	0	0	0.0%

Stranica 1

10	713100	Porezi na plaću (zaostale uplate poreza)	209				0	
11	714000	Porez na imovinu (15=16)	210	0	0	0	0	0.0%
12	714100	Porez na imovinu	211				0	
13	715000	Domaći porezi na dobra i usluge	212				0	
14	716000	Porezi na dohodak	213				0	
15	717000	Prihodi od indirektnih poreza	214				0	
16	719000	Ostali porezi	215				0	
17	720000	NEPOREZNI PRIHODI (18+26+34+35)	216	4,725,846	13,835,410	4,923,887	9,109,564	292.8%
18	721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika (19+.....+25)	217	4,094,610	5,087,825	4,354,042	993,215	124.3%
19	721100	Prihodi od nefin.javnih preduzeća i fin. Institucija	218	51,500	63,375	34,532	11,875	123.1%
20	721200	Ostali prihodi od imovine	219	4,043,110	4,664,450	4,319,510	621,340	115.4%
21	721300	Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	220				0	
22	721400	Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	221				0	
23	721500	Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	222				0	
24	721600	Prihodi od privatizacije	223		360,000		360,000	
25	721700	Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju	224				0	
26	722000	Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga (27+.....33)	225	631,236	8,747,585	569,845	8,116,349	1385.8%
27	722100	Administrativne takse	226	631,236	666,825	558,257	35,589	0.0%
28	722200	Sudske takse	227				0	
29	722300	Komunalne naknade i takse	228				0	
30	722400	Ostale budžetske naknade i takse	229				0	
31	722500	Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima	230				0	
32	722600	Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	231	0	910	820	910	0.0%
33	722700	Neplanirane uplate-prihodi	232		8,079,850	10,768	8,079,850	0.0%
34	723000	Novčane kazne	233					
35	777000	Drugi tekući prihodi	234				0	
36		PRIMLJENI TRANSFERI (Transferi i donacije) (37+38+39+40+41+42)	235	0	27,317,169	0	27,317,169	0.0%
37	731100	Primljeni tekući transferi od inostranih Vlada i međunarodnih organizacija	236				0	
38	732100	Primljeni transferi od ostalih nivoa vlasti	237		27,317,169		27,317,169	0.0%
39	741100	Primljeni kapitalni transferi od inostranih Vlada	238				0	
40	742100	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	239					
41	742200	Kapitalni transferi iz nevladinih izvora	240				0	
42	733100	Donacije	241				0	
43		R A S H O D I (44+47+48+58+67+75+80)	242	2,592,222,015	2,602,705,428	2,396,866,194	10,483,413	100.4%

Stranica 2

44	611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih (45+46)	243	26,270,507	26,052,763	23,431,996	-217,744	99.2%
45	611100	Bruto plaće i naknade plaća	244	22,449,201	22,232,032	20,778,248	-217,169	99.0%
46	611200	Naknade troškova zaposlenih	245	3,821,306	3,820,731	2,653,748	-575	100.0%
47	612000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	246	2,350,609	2,325,652	2,191,448	-24,957	98.9%
48	613000	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge (49+.....+57)	247	15,924,425	14,714,188	13,969,271	-1,210,237	92.4%
49	613100	Putni troškovi	248	117,523	81,198	65,707	-36,325	69.1%
50	613200	Izdaci za energiju	249	619,995	569,015	509,971	-50,980	91.8%
51	613300	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	250	8,012,827	7,895,128	7,614,308	-117,699	98.5%
52	613400	Nabavka materijala i sitnog inventara	251	417,150	395,644	313,509	-21,506	94.8%
53	613500	Izdaci za usluge prevoza i goriva	252	107,161	87,425	62,818	-19,736	81.6%
54	613600	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	253	271,790	271,362	241,642	-428	99.8%
55	613700	Izdaci za tekuće održavanje	254	335,081	264,057	300,954	-71,024	78.8%
56	613800	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	255	801,758	654,381	483,083	-147,377	81.6%
57	613900	Ugovorene i druge posebne usluge	256	5,241,140	4,495,978	4,377,279	-745,162	85.8%
58	614000	Tekući transferi i drugi tekući rashodi (59+.....+66)	257	2,547,676,474	2,559,612,825	2,357,273,479	11,936,351	100.5%
59	614100	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	258				0	
60	614200	Tekući transferi pojedincima	259	2,547,196,474	2,559,158,385	2,356,803,504	11,961,911	100.5%
61	614300	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	260	480,000	454,440	469,975	-25,560	94.7%
62	614400	Subvencije javnim preduzećima	261				0	
63	614500	Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima	262				0	
64	614600	Subvencije finansijskim institucijama	263				0	
65	614700	Tekući transferi u inostranstvo	264				0	
66	614800	Drugi tekuci rashodi	265				0	
67	615000	Kapitalni transferi (68+.....+74)	266	0	0	0	0	0
68	615100	Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	267				0	
69	615200	Kapitalni transferi pojedincima	268				0	
70	615300	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	269				0	
71	615400	Kapitalni transferi javnim preduzećima	270				0	
72	615500	Kapitalni transferi privatnim preduzećima i poduzetnicima	271				0	
73	615600	Kapitalni transferi finansijskim institucijama	272				0	
74	615700	Kapitalni transferi u inostranstvo	273				0	
75	616000	Izdaci za kamate (76+....+79)	274	0	0	0	0	0.0%
76	616100	Kamate na pozajmice primljene kroz Državu	275				0	
77	616200	Izdaci za inostrane kamate	276				0	
78	616300	Kamate na domaće pozajmljivanje	277				0	
79	616500	Izdaci za kamate vezane za dug po izdatim garancijama	278				0	
80	600000	Tekuća budžetska rezervna	279					

81		TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (1 minus 43)	280	-368,510,318	-102,798,551	-214,120,173	265,711,767	27.9%
82		TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA	281				0	
83		PRIMICI OD PRODAJE STALNIH SREDSTAVA (84+85+86)	282	0	19,110,086	842,377	19,110,086	0.0%
84	811100	Primici od prodaje stalnih sredstava	283		19,110,086	842,377	19,110,086	0.0%
85	811200	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi	284				0	
86	811900	Ostali kapitalni primici	285				0	
87	821000	IZDACI ZA NABAVKU STALNIH SREDSTAVA (88+.....+93)	286	3,240,000	2,939,805	2,053,840	-300,195	90.7%
88	821100	Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	287				0	0.0%
89	821200	Nabavka građevina	288	240,000	10,877	317,344	-229,123	0.0%
90	821300	Nabavka opreme	289	3,000,000	2,928,928	1,736,496	-71,072	0.0%
91	821400	Nabavka ostalih stalnih sredstava	290				0	
92	821500	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	291				0	
93	821600	Rekonstrukcija i investicijsko održavanje	292				0	
94		NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (87 minus 83)	293	3,240,000	-16,170,281	1,211,463	-19,410,281	-499.1%
95		NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE)= UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (81 minus 94)	294	-371,750,318	-86,628,270	-215,331,636	285,122,048	23.3%
96		TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI	295				0	
97		PRIMICI OD FINANSIJSKE IMOVINE (98+.....+104)	296	0	0	0	0	0.0%
98	813100	Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti	297				0	
99	813200	Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	298				0	
100	813300	Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima	299				0	
101	813400	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća	300				0	
102	813500	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i zajedničkim ulaganjima	301				0	
103	813600	Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja	302				0	
104	813700	Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo	303				0	
105	822000	IZDACI ZA FINANSIJSKU IMOVINU (106+.....+112)	304	0	0	0	0	0.0%
106	822100	Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti	305				0	
107	822200	Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i	306				0	
108	822300	Pozajmljivanje javnim preduzećima	307				0	

109	822400	Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća	308					0	
110	822500	Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima	309					0	
111	822600	Ostala domaća pozajmljivanja	310					0	
112	822700	Pozajmljivanje u inostranstvo	311					0	
113		NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (97 minus 105)	312	0	0	0	0	0	0.0%
114		TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA	313					0	0.0%
115		PRIMICI OD ZADUŽIVANJA (116+120)	314	0	0	0	0	0	0.0%
116	814000	Primici od dugoročnog zaduživanja (117+118+119)	315	0	0	0	0	0	0.0%
117	814100	Zajmovi primljeni kroz državu	316					0	
118	814200	Primici od inostranog zaduživanja	317					0	
119	814300	Primici od domaćeg zaduživanja	318					0	
120	815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja (121+122+123)	319	0	0	0	0	0	0.0%
121	815100	Zajmovi primljeni kroz državu	320					0	
122	815200	Primici od inostranog zaduživanja	321					0	
123	815300	Primici od domaćeg zaduživanja	322					0	
124	823000	IZDACI ZA OTPLATE DUGOVA (125+.....+130)	323	0	0	0	0	0	0.0%
125	823100	Otplate duga primljenih kroz državu	324					0	
126	823200	Vanjske otplate	325					0	
127	823300	Otplate domaćeg pozajmljivanja	326					0	
128	823400	Otplata unutrašnjeg duga	327					0	
129	823500	Otplata duga po izdanim garancijama	328					0	
130	823600	Otkup duga	329					0	
131		NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA (115 minus 124))	330	0	0	0	0	0	0.0%
132		UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (95+113+131)	331	-371,750,318	-86,628,270	-215,331,636	285,122,048	23.3%	
133		SINTETIČKA KLASIFIKACIJA FUNKCIJA VLADE (COFOG) (134+143+149+156+166+173+180+187+194+203)	332	2,427,336,596	2,398,920,035	2,334,660,652	-28,416,561	98.8%	
134	01	Opštne javne usluge (135+....+142)	333	0	0	0	0	0	0.0%
135	011	Izvršni i zakonodavni organi, finansijski i fiskalni poslovi, vanjski poslovi	334					0	
136	012	Strana ekonomска pomoć	335					0	
137	013	Opcе usluge	336					0	
138	014	Osnovno istraživanje	337					0	

Stranica 5

139	015	liR Opće javne usluge	338				0	
140	016	Opće javne usluge n. k.	339				0	
141	017	Transakcije vezane za javni dug	340				0	
142	018	Transferi općeg karaktera između različitih nivoa vlasti	341				0	
143	02	Održanica(144+.....+148)	342	0	0	0	0	0.0%
144	021	Vojna odbrana	343				0	
145	022	Civilna odbrana	344				0	
146	023	Inostrana vojna pomoć	345				0	
147	024	liR Odbrana	346				0	
148	025	Održanica n. k.	347				0	
149	03	Javni red i sigurnost (150+.....+155)	348	0	0	0	0	0.0%
150	031	Policijске usluge	349				0	
151	032	Usluge protivpožarne zaštite	350				0	
152	033	Sudovi	351				0	
153	034	Zatvori	352				0	
154	035	liR Javni red i sigurnost	353				0	
155	036	Javni red i sigurnost n. k.	354				0	
156	04	Ekonomski poslovi (157+.....+165)	355	43,152,302	41,646,556	41,532,718	-1,505,746	96.5%
157	041	Opći ekonomski, komercijalni i poslovi po pitanju rada	356				0	
158	042	Poljoprivreda, šumarstvo, lov i ribolov	357				0	
159	043	Gorivo i energija	358				0	
160	044	Rudarstvo, proizvodnja i izgradnja	359				0	
161	045	Transport	360				0	
162	046	Komunikacije	361				0	
163	047	Ostale industrije	362				0	
164	048	liR Ekonomski poslovi	363				0	
165	049	Ekonomski poslovi n. k.	364	43,152,302	41,646,556	41,532,718	-1,505,746	96.5%
166	05	Zaštita životne sredine (167+.....+172)	365	0	0	0	0	
167	051	Upravljanje otpadom	366				0	
168	052	Upravljanje otpadnim vodama	367				0	
169	053	Smanjenje zagadenosti	368				0	
170	054	Zaštita raznovrsnosti flore i faune i zaštita krajolika	369				0	
171	055	liR Zaštita životne sredine	370				0	
172	056	Zaštita životne sredine n. k.	371				0	
173	06	Stambeni i zajednički poslovi (174+.....+179)	372	0	0	0	0	0.0%
174	061	Stambeni razvoj	373				0	
175	062	Razvoj zajednice	374				0	
176	063	Vodosnabdijevanje	375				0	
177	064	Ulična rasvjeta	376				0	

178	065	iiR Stambeni i zajednički poslovi	377					0		
179	066	Stambeni i zajednički poslovi n. k.	378					0		
180	07	Zdravstvo (181+....+186)	379	0	0	0	0	0	0.0%	
181	071	Medicinski proizvodi, uredaji i oprema	380					0		
182	072	Vanbolničke usluge	381					0		
183	073	Bolničke usluge	382					0		
184	074	Usluge zdravstvene zaštite	383					0		
185	075	iiR Zdravstvo	384					0		
186	076	Zdravstvo n. k.	385					0		
187	08	Rekreacija, kultura i religija (188+....+193)	386	0	0	0	0	0	0.0%	
188	081	Usluge sporta i rekreacije	387					0		
189	082	Usluge kulture	388					0		
190	083	Usluge emitiranja i izdavaštva	389					0		
191	084	Religijske i druge zajedničke usluge	390					0		
192	085	iiR Rekreacija, kultura i religija	391					0		
193	086	Rekreacija, kultura i religija n. k.	392					0		
194	09	Obrazovanje (195+....+202)	393	0	0	0	0	0	0.0%	
195	091	Predškolsko i osnovno obrazovanje	394					0		
196	092	Srednje obrazovanje	395					0		
197	093	Obrazovanje poslije srednje škole kojo nije visoko obrazovanje	396					0		
198	094	Visoko obrazovanje	397					0		
199	095	Obrazovanje koje nije definirano nivoom	398					0		
200	096	Pomoćne usluge obrazovanju	399					0		
201	097	iiR Obrazovanje	400					0		
202	098	Obrazovanje n. k.	401					0		
203	10	Socijalna zaštita (204+....+212)	402	2,384,184,294	2,357,273,479	2,293,127,934	-26,910,815	98.9%		
204	101	Bolest i hendikepiranost	403				0	0		
205	102	Starost	404					0		
206	103	Nasljednici	405					0		
207	104	Porodica i djeca	406					0		
208	105	Nezaposlenost	407					0		
209	106	Stanovanje	408					0		
210	107	Socijalno isključenje n. k.	409					0		
211	108	iiR Socijalna zaštita	410					0		
212	109	Socijalna zaštita n. k.	411	2,384,184,294	2,357,273,479	2,293,127,934	-26,910,815	98.9%		

U Mostar

Certificirani računovoda Marieta Raič

Dana 24.02.2023.

Broj dozvole: _____

Rukovodilac
M.P.

Stranica 7

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE**

Federalno ministarstvo financija
Nadležno ministarstvo

Federalni zavod za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje Mostar
Potrošačka jedinica - glava

Mostar
Sjedište potrošačke jedinice

Obracac BS

4227137790008

Identifikacioni broj

84.30

Šifra po kvalifikacionoj djelatnosti

0

Organizacioni broj

0

Operativni broj

0610

Funkcionalni kod

0

Fond

Pojedinačni obrasci:

Konsolidovani obrasci:

- u KM -

R.b.	Broj konta	Pozicija	Oznaka za AOP	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (4/5) × 100
	1	2	3	4	5	6
I AKTIVA						
2	100000+ 200000	A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (3 do 10)	001	37,604,759	39,807,007	94.47
3	110000	Novčana sredstva i plemeniti metali	002	356,695	1,986,430	17.96
4	120000	Vrijednosni papiri	003			
5	130000	Kratkoročna potraživanja	004	23,714,589	24,287,102	97.64
6	140000	Kratkoročni plasmani	005	13,533,475	13,533,475	100.00
7	160000	Finansijski i obračunski odnosi sa drugim povezanim jedinicama	006			
8	210000	Zalihe materijala i robe	007			
9	220000	Zalihe sitnog inventara	008			
10	190000	Kratkoročna razgraničenja	009			
11	000000	B. Stalna sredstva (14+17+20+21)	010	67,202,945	118,750,702	56.59
12	011000	Stalna sredstva	011	100,586,840	120,702,588	83.33
13	011900	Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	012	33,790,819	30,368,384	111.27
14	011-0119	Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (12-13)	013	66,796,021	90,334,204	73.94
15	020000	Dugoročni plasmani	014	406,924	1,099,329	37.02
16	029000	Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana	015			
17	020-029	Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (15-16)	016	406,924	1,099,329	37.02
18	031000	Vrijednosni papiri	017			
19	031900	Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira	018			
20	031-0319	Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (18-19)	019			
21	09	Dugoročna razgraničenja	020	0	27,317,169	
22		UKUPNA AKTIVA (2+11) = 41	021	104,807,704	158,557,709	66.10

105830368291

str. 1 od 2

Kontrolni broj: 105830368291

R.b.	Broj konta	Pozicija	Oznaka za AOP	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (4/5) x 100
1	2	3	4	5	6	
23		II PASIVA				
24	300000	A. Kratkoročne obaveze i razgraničenja (25 do 30)	022	44,753,755	45,931,465	97.44
25	310000	Kratkoročne tekuće obaveze	023	3,716,588	3,653,173	101.74
26	320000	Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	024			
27	330000	Kratkoročni krediti i zajmovi	025			
28	340000	Obaveze prema zaposlenicima	026	17,066,886	17,347,697	98.38
29	360000	Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	027			
30	390000	Kratkoročna razgraničenja	028	23,970,281	24,930,595	96.15
31	400000	B. Dugoročne obaveze i razgraničenja (32+33+34)	029	0	27,317,169	
32	410000	Dugoročni krediti i zajmovi	030			
33	420000	Ostale dugoročne obaveze	031			
34	490000	Dugoročna razgraničenja	032	0	27,317,169	
35	500000	C. Izvori stalnih sredstava (36+37+38+39-40)	033	122,953,067	146,369,793	84.00
36	510000	Izvori stalnih sredstava	034	52,367,332	75,855,697	69.04
37	520000	Ostali izvori sredstava	035	14,428,689	14,478,508	99.66
38	530000	Izvori sredstava rezervi	036			
39	590000	Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	037	56,157,046	56,035,588	100.22
40	590000	Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima	038			
41		UKUPNA PASIVA (24+31+35) = 22	039	167,706,822	219,618,427	76.36

Mjesto i datum

RAIČ (JURE) MARIETA
Certifikovani računovoda

Zijad Krnjić
Rukovodilac

CR-7276/5
Broj dozvole

M.P.

036/445-627
Kontakt

Datum: 06.06.2023.g.

Broj: FZ1-4-7-153-1/23

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH

IZJAVA RUKOVODSTVA

Ova izjava (u skladu sa zahtjevima ISSAI-ja 2580) daje se u vezi s vašom finansijskom revizijom **Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje** za 2022. godinu, u svrhu izražavanja mišljenja o tome da li finansijski izvještaji daju istinit i objektivan prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima, u skladu s posebnim propisima Federacije BiH za budžetske korisnike o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru.

Izjava se daje i u svrhu potvrđivanja da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, prikazane u finansijskim izvještajima **Federalnog zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje**, u svim značajnim aspektima uskladene s nadležnom zakonskom i drugom pravnom regulativom.

Potpričujemo sljedeće (po našem najboljem znanju i uvjerenju, nakon ispitivanja koje smo smatrali neophodnim kako bismo se odgovarajuće informisali):

Finansijski izvještaji

- Ispunili smo svoju odgovornost za pripremu finansijskih izvještaja u skladu s posebnim propisima Federacije BiH o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru.
- Značajne pretpostavke koje smo koristili u izradi računovodstvenih procjena, uključujući i one mjerene po fer vrijednosti, razumne su i osnovane.
- Odnosi i transakcije između povezanih strana adekvatno su računovodstveno obuhvaćene i objavljene u skladu s posebnim propisima Federacije BiH o računovodstvu i finansijskom izvještavanju.
- Pravilno smo procijenili, evidentirali i objavili sve gubitke po osnovu nenaplativih potraživanja, preuzetih obaveza i obezvređivanja imovine.
- Preduzeli smo neophodne aktivnosti da spriječimo prevare i zloupotrebe javnih sredstava za slučajevе koji su nam bili poznati.
- Nije bilo neusklađenosti sa zahtjevima nadležne zakonske i druge pravne regulative, koje bi, u slučaju nepoštovanja, mogle imati materijalno značajne efekte na finansijske izvještaje.

Adresa - Mostar (sjedište): Dubrovačka bb, 88000 Mostar, Tel: +387 36 445 670, Fax: +387 36 445 693
Metodologija za finansijsku reviziju Adresa - Sarajevo: Lazićeva 2, 71000 Sarajevo, Tel: +387 33 723 125, Fax: +387 33 723 200 MFR-IZR-12.a.
info@fzmliopio.ba - www.fzmliopio.ba

- Nabavke roba, usluga i radova proveli smo u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama u BiH, rukovodeći se principima racionalnog trošenja javnih sredstava i obezbjeđivanja najboljeg kvaliteta nabavljenih roba, usluga i radova.
- Postupli smo u skladu sa svim aspektima odredbi ugovora (koje smo zaključili tokom godine ili u ranijem periodu), a koje bi, u slučaju nepridržavanja, mogle imati značajne efekte na finansijske izveštaje.
- Sve transakcije su evidentirane u računovodstvenim evidencijama i prezentovane u finansijskim izveštajima.

Omogućili smo vam:

- pristup svim poslovnim knjigama, evidencijama i dokumentaciji, za koje smatramo da su relevantne za pripremu finansijskih izveštaja;
- pristup svim informacijama o sudskim sporovima u toku, pokrenutim protiv **Federalnog zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje** i koje je pokrenuo **Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje** i procjenu ishoda tih sporova;
- pristup dokumentaciji vezanoj za sudska poravnanja i isplate po tim osnovama;
- dodatne informacije koje ste zahtijevali od nas za potrebe revizije;
- neograničen pristup osobama u **Federalnom zavodu za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje** za koje ste utvrdili da je neophodno da daju revizorske dokaze.

Pružene informacije

- Otkrili smo vam sve poznate slučajevne neusklađenosti sa zakonskom i drugom pravnom regulativom ili sumnjama da one postoje.
- Otkrili smo vam identitet povezanih stranaka subjekta i sve odnose i transakcije koje su nam poznate.
- Dali smo sve informacije u vezi s prevarom ili sumnjom da ona postoji, za koje imamo saznanja i koje mogu uticati na subjekt, a uključuju:
 - rukovodstvo;
 - zaposlene koji imaju značajnu ulogu u internoj kontroli ili
 - ostale, gdje prevara može imati značajan učinak na finansijske izveštaje.

DIREKTOR
Zijad Krnjić

Adresa - Mostar (sjedište): Dubrovačka bb, 88000 Mostar, Tel: +387 36 445 670, Fax: +387 36 445 693
Adresa - Sarajevo: Ložionička 2, 71000 Sarajevo, Tel: +387 33 723 125, Fax: +387 33 723 200
Info@fzmioPIO.ba - www.fzmioPIO.ba